

अभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ३६ / अंक : ३२ / २०७५ चैत १ गते शुक्रबार / 15 Mar., 2019 / मूल्य रु. १०/-

जनअभिमतको अर्थ के ?

काठमाडौं । नेपाल सरकार र स्वतन्त्र मधेश गठबन्धनका संयोजक सीके राउतबीच फागुन २४ गते भएको ११ बुँदे सहमतिको सत्ताधारी दलकै नेताहरूबाट व्यापक विरोध भएको छ । राउतले ११ बुँदे सहमतिलाई जनमत संग्रहका रूपमा व्याख्या गरेपछि प्रतिनिधिसभाको बैठकमा सांसदहरूले असन्तुष्टि जनाएका छन् । स्वतन्त्र मधेशभन्दै पृथकतावादी आन्दोलन गरिरहेका राउतसँग सरकारले अचानक सहमति गरेको थियो ।

तराई मधेशमा देखिएको असन्तुष्टिलाई जनअभिमतमा आधारित लोकतान्त्रिक विधिबाट समाधान गरिनेछ भन्ने सहमतिको दोस्रो बुँदाप्रति सांसदहरूले आपत्ति जनाएका छन् । सांसदहरूले जनअभिमत जनमत संग्रह हो कि होइन भन्दै सहमतिमा सही गर्ने गृहमन्त्री रामबहादुर थापालाई न्यायन्यायकी परोका छन् । सांसद भीम रावलले ११ बुँदे सहमति संविधान विपरितका शब्दहरू राखिएको भन्दै त्यसलाई सच्चाउन माग गरेका थिए । सीके

>>> बाँकी ८ पेजमा

हात्तीलाई www.abhiyanonline.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

जनमतसंग्रहको कुरा उठाउनु गलत

काठमाडौं । स्वतन्त्र तराई मधेश गठबन्धनका नेता सीके राउतले फागुन २४ गते सरकारसँग ११ बुँदे सहमति गरेपछि राजनीतिक क्षेत्रमा नयाँ तरङ्ग उत्पन्न भएको छ । सरकारसँग सहमति गरेकै भोलिपल्ट तराई भरेका राउतको समर्थनमा स्वतन्त्र मधेशको भण्डा बोकेर राउतलाई उनका समर्थकहरूले स्वागत गरेका हुनाले ११ बुँदे सहमतिको उल्लंघन भएको छ । सरकारसँग भएको सहमतिमा स्वतन्त्र मधेशका सम्बन्धमा कुनै पर्चा, फ्लेट, ब्यानर, नारा, जुलुस गर्न नपाइने उल्लेख भएपनि सहमतिको मसी सुकन नपाउँदै

>>> बाँकी ८ पेजमा

चार कर्मचारीविरुद्ध भ्रष्टाचार मुद्दा

काठमाडौं । अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले चार सरकारी कर्मचारीविरुद्ध विशेष अदालतमा भ्रष्टाचार मुद्दा दायर गरेको छ । आयोगले सामाजिक भत्ता हिनामिना गरेको आरोपमा दैलेख जिल्लाको साविक द्वारी गाउँ विकास समितिको कार्यालयका सहलेखापाल टीकाराम रेग्मी र सहायक लेखापाल छविराम शर्माविरुद्ध आयोगले मुद्दा दायर गरेको हो ।

तत्कालीन गाविस सचिव रेग्मीले आर्थिक वर्ष ०६९/०७० को दोस्रो र तेस्रो किस्ता तथा आव

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रतिबन्धले गर्दा नेकपाभिन्ने असन्तुष्टि

दुवै पक्ष एक कदम पछि हटेर वार्ताको लागि तयार होऊ

काठमाडौं । सरकारले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेत्रविक्कम चन्द विप्लव) लाई प्रतिबन्ध लगाएर उसका सबै कार्यहरूलाई प्रतिबन्ध लगाएको छ । सम्बैधानिक व्यवस्था अनुसार राजनीतिक दललाई प्रतिबन्ध लगाउन र कानुनसम्म बनाउन नपाइने व्यवस्था भएपनि चन्द समूह निर्वाचन आयोगमा राजनीतिक दल नै दर्ता नभएकाले सरकारले उसलाई राजनीतिक दलको हैसियत दिएको छैन । विप्लव समूह निर्वाचन आयोगमा दर्ता नभएपनि उसले लामो समयदेखि राजनीतिक दलसहर नै काम गर्दै आइरहेकोमा सरकारले प्रतिबन्ध लगाएको हो ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा सबैलाई राजनीतिक दल खोल्न र जनताको हितमा काम गर्ने छुट भएपनि हत्या, हिंसा, आतंक मच्चाउन कसैलाई छुट हुन सक्दैन । राजनीतिक मुद्दाहरू राजनीतिक तवरबाटै समाधान खोजिनुपर्नेमा सरकारले विप्लव

समूहसँग वार्ताको आह्वान समेत नगरी एक्कासी प्रतिबन्ध लगाएपछि सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीभिन्ने असन्तुष्टिका

स्वरहरू सुनिएका छन् । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका वरिष्ठ नेता एवं पूर्व प्रधानमन्त्री माधव नेपालले सार्वजनिक रूपमै चन्द

समूहलाई प्रतिबन्ध लगाउने निर्णय गर्दा पार्टीभिन्ने कुनै छलफल नगरेको भन्दै सरकारले गरेको प्रतिबन्धको निर्णयलाई स्वीकार गर्न नसकिने अभिव्यक्ति दिएका छन् भने अन्य नेताहरूले समेत त्यस विषयमा छलफल गर्न स्थायी समितिको बैठक बोलाउन पार्टी अध्यक्षद्वयसँग माग समेत गरिरहेका छन् । यसरी सत्ताधारी पार्टीभिन्ने एकमत हुन नसकेको अवस्थामा विप्लव समूह माथिको प्रतिबन्धले कस्तो असर पर्ला ?

सरकारले जेलमा रहेका स्वतन्त्र मधेश गठबन्धनका संयोजक चन्द्रकान्त राउतसँग जेलमै सहमति गर्ने निर्णय गरेर जेलमुक्त गरायो र जेलमुक्त भएकै भोलिपल्ट ११ बुँदे सहमति समेत गरेको छ । राउतसँग भएको ११ बुँदे सहमतिको बुँदा नम्बर २ मा जनअभिमतको विधिद्वारा लोकतान्त्रिक पद्धति अनुसार मधेशका मुद्दा सम्बोधन गरिनेछ भने उल्लेख भएकोमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

राउतलाई सांसद हुँदै मन्त्री बनाइने ?

काठमाडौं । स्वतन्त्र मधेश गठबन्धनको संयोजक रहेका र त्यसै अनुरूपको कार्य गरिरहेका सीके राउतसँग सरकारले फागुन २४ गते अचानक ११ बुँदे सहमति गरेपछि राजनीतिक क्षेत्रमा नयाँ तरङ्ग फैलिएको छ । सीके राउतले देश टुक्राउने अभिव्यक्ति दिँदै आएका र पटक पटक पक्राउ पर्दै छुट्दै आएकोमा पछिल्लो पटक उनी पाँच महिना जेल बसी फागुन २३ गतेमात्र सर्वोच्च अदालतको आदेशमा तारिखमा रिहा भएका थिए । तारिखमा रिहा भएकै भोलिपल्ट सरकार र राउतबीच सहमति हुनुलाई अर्थपूर्ण मानिएको छ ।

एक विश्वस्त सुत्रका अनुसार राउतलाई रिहा गराउन स्वयम् प्रधानमन्त्री केपी ओलीनै लागेका थिए । राउत रिहा हुने अधिल्लो दिन राउतसँग नेकपाका केही नेताहरूको गोप्य वार्ता समेत भएको थियो । राउतले त्यसबेला आफू रिहा भएको

खण्डमा सरकारसँग सहमति गर्ने सहमति जनाएको हुनाले उनलाई रिहा गरिएको र राउतलाई सरकारले राष्ट्रियसभाको सदस्य बनाउने बचन समेत दिएको छ । अबको एक वर्षभित्रमा राष्ट्रिय सभाका १९

>>> बाँकी ८ पेजमा

राजपाद्वारा संसद्मा अवरोध

काठमाडौं । राष्ट्रिय जनता पार्टीले प्रतिनिधिसभा बैठक अवरोध गरेको छ । मधेश तथा थरूहट आन्दोलनमा भएका घटनाबारे छानबिन गर्न गठित पूर्वन्यायाधीश गिरिशचन्द्र लालको संयोजकत्वको आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नुपर्ने माग राजपाको छ । बुधबारको पहिलो बैठक राजपाको अवरोधका कारण स्थगित भएको थियो । दोस्रो बैठकमा सभामुख कृष्णबहादुर महाराले आयोगको प्रतिवेदन यथाशीघ्र सार्वजनिक गर्न सरकारको विशेष ध्यानाकर्षण गराए ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

prabhu
Online Trading Saving A/C

OnlineDigital Share Trading

NEPSE मा Online शेयर कारोबार गर्न सकिने ।

निःशुल्क e-banking सेवा । *

NEPSE मा आवड्को Broker हुरुको आधिकारीक बैंक ।

NEPSE को आधिकारीक क्लियरिङ्ग बैंक ।

* शर्हिक लागू हुनेछ ।

Prabhu Building, Babarmahal
Post Box no.: 19441
Tel : +977 1 4788500
Fax: +977 1 4780588
E-mail: info@prabhubank.com
Url : www.prabhubank.com
Toll Free No.: 16600107777
Swift Code: PRVUNPKA

prabhu BANK

सांसद दुगडको जग्गा हडप्ने दाउ

काठमाडौं । नेपाल सरकारले नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्ग लिमिटेडलाई गाभेर राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउने निर्णय गरेपश्चात् केही काला व्यापारीहरू सरकारको आपूर्ति कम्पनी बनाउने कार्यलाई रोक्न ज्यान छोडेर

लागि परेका छन् । त्यस कार्यका नेतृत्व तत्कालिन नेकपा एमालेको कोटाबाट समानुपातिक कोटामा प्रतिनिधिसभा सदस्य बनाइएका विराटनगरका होटल ह्यारिसन प्यालेसका मालिक मोतिलाल दुगड लागि परेका छन् । सरकारले

राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउनु हुँदैन भन्दै प्रधानमन्त्रीकेपी ओली र उद्योग तथा वाणिज्य एवं आपूर्ति मन्त्रीलाई घुमाइरहेका छन् । निजी क्षेत्रले सबै काम गर्न सक्छ भन्दै सरकारको निर्णयलाई बदल्न सकेको खण्डमा नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्ग लिमिटेडको नाममा रहेका जग्गा हडप्ने दाउमा सांसद दुगड रहेको सुत्रले दाबी गरेको छ ।

केपी ओली पहिलोपटक प्रधानमन्त्री बनेका बेला दुगडले विराटनगर स्थित आफ्नो होटल ह्यारिसन प्यालेसको उद्घाटन गर्न प्रधानमन्त्री ओलीलाई विराटनगर पुऱ्याएका थिए । त्यही बेला देखि प्रधानमन्त्री ओली र सांसद दुगडको सम्बन्ध भएको र प्रधानमन्त्रीसहितका हालको नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका नेताहरू

>>> बाँकी ६ पेजमा

The Kalbhushan case

C Kiran

THE International Court of Justice (ICJ) has fixed the hearing of Kalbhushan case for February 19-25, @)19. The development follows the submission of the final counter memorial by Pakistan on July 18, @)18. After the award of death sentence to Kalbhushan by Field General Court Martial on April 10, @)17 India had taken the case to ICJ in May @)17 asserting that Pakistan authorities were denying India its right of consular access to Yadhav in violation of Vienna Convention. The ICJ after hearing the pleas from both sides stayed the execution of Yadhav. Since the halting of the execution India has made two written submissions to the ICJ and Pakistan accordingly has given rejoinders to them. India repeatedly requested Pakistan for consular access to the spy which was denied by the latter contending that spying and terrorism were not covered under the Vienna Convention.

Similar position has also been taken by Pakistan at the ICJ. India even challenged the fairness of the trial calling it a 'sham'. However on humanitarian grounds, Pakistan government did allow mother and wife of Kalbhushan to have an interface with him at the Ministry of foreign affairs; a gesture which did not go well with India who criticized Pakistan for handling the visit of the wife and mother of Yadhav saying they were harassed and prevented from talking to him freely. There are numerous

examples at the international level where the spies have been denied consular access. The Kalbhushan case is not only related to espionage but also state sponsored terrorism as per confessions of Kalbhushan regarding his assignments and activities that he carried out to foment terrorism and insurgency in Balochistan.

However, from the legal perspective it is imperative to see whether Pakistan is justified in denying the consular access to Yadhav or not.

The issue comes under the purview of national law as well as international law. Pakistan is a dualist state, i.e, for international treaties signed by Pakistan to be binding on local courts; implementing legislation is required domestically through the federal legislature.

From the perspective of national law, the process is considered the ratification of treaties signed earlier. Interestingly, Article 36 of the Vienna Convention on Consular Relations (VCCR) 1963, which "affords an individually enforceable right to consular access upon arrest or detention in a foreign country," has not been transposed into domestic law by Pakistan in the Diplomatic and Consular Privileges Act of 1972. This single piece of legislation which solely talks about the 'consular right and privileges' does not have any binding content purporting to provide consular access to foreign nationals arrested or detained on criminal or immigration charges.

Thus Pakistan was not obligated to provide Kulbhushan Jadhav consular access as per our domestic law. Furthermore, Article 36 of the Vienna Convention does not create a binding obligation on a state for providing consular access to foreign nationals arrested on criminal charges. Article 36 (2) of the said convention makes it abundantly clear that this right "shall be exercised in conformity with the laws and regulations of the receiving state" Therefore, Pakistan has acted within the ambit of its domestic law legal by not providing consular access to Kulbhushan Jadhav. Had he been granted consular access it, would have been considered an ultra vires.

Espionage is regarded inconsistent with international law since it constitutes an aggressive act against the territorial integrity of another state. Article 2(4) of the UN charter unequivocally stipulates: "All members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations." Quincy Wright, a famous expert on international law said "In time of peace [...] espionage and, in fact, any penetration of the territory of a state by agents of another state in violation of the local law, is also a violation of the rule of international law imposing a duty upon states to respect the territorial integrity and political independence of

other states". It is pertinent to mention that India and Pakistan also signed a treaty on consular access to prisoners known as "Pakistan-India Agreement on Consular Access, 21 May @)08".

In that treaty, both the states had agreed that the right of consular access should be subject to discretion in situations where the arrest was made on political or security grounds. Article 6 of that agreement unambiguously states, "In cases of arrest, detention or sentence, made on political or security grounds each side may examine any such case on its merit."

The agreement was signed between the two sovereign states and creates a binding obligation upon them to respect and comply with the agreed policy under the Vienna Convention on the Law of Treaties, 1969. India has been excessively relying on the Vienna Convention Consular Rules (VCCR) 1963 in Kulbhushan's case. However, it fails to acknowledge that Article 73 of the same Convention states" (1) The provisions of the present Convention shall not affect other international agreements in force as between States Parties to them. (2) Nothing in the present Convention shall preclude States from concluding international agreements confirming or supplementing or extending or amplifying the provisions thereof". Therefore, the bilateral agreements like the one Pakistan has with India is perfectly legal and would supersede anything contained in the VCCR.

Hence, keeping in view the charge sheet against Kulbhushan Jadhav, his case provides serious grounds of public policy and public security as he had been accused of a string of terrorism offences as a result of which, consular access has been rightly denied to him. Apart from the legal perspective the facts of the case and the revelations made by Kalbhushan himself have raised very serious questions about the stance taken by India on the whole issue. The spokesman of the ministry of foreign affairs in a briefing after the filing of the counter memorial sounded very confident about Pakistan's chances of carrying the day.

His confidence was premised on very pertinent questions i.e why commander Yadhav possessed a passport in the name of Hussain Mubarak Patel? If the passport was a fake document then how could he travel out of India 17 times, including from Mumbai and New Delhi? If it was real, how could he be in possession of a passport in a fake name? And if he was retired as per Indian claims then why did India fail to produce his retirement or pension papers? What will be the outcome of this battle cannot be predicted for sure but ostensibly Pakistan has a strong case. The questions posed by Pakistan would be difficult for India to answer to the satisfaction of the ICJ who believably would need authentic, credible and irrefutable evidence by India to nullify Pakistani stance on the issue.

Indian human-rights activists must be protected

Pushkar Raj

ONE of the depressing political realities of India today is that human-rights activists are hounded, framed and sent to jail to suffer as political prisoners for years.

Swami Agnivesh, the veteran human-rights activist, was assaulted in Delhi as he was on his way to pay homage to former prime minister Atal Bihari Vajpayee, who died recently. The anti-bonded labor campaigner was earlier assaulted in Pakur, Jharkhand on July 18 when he went there to attend a civil society meeting.

On July 4, a TV channel close to the government claimed that it was in possession of a letter that established a link between Sudha Bhardwaj, the national secretary of the People's Union for Civil Liberties (founded by Jayaprakash Narayan to fight the state of emergency declared in 1975) and Kashmiri separatists, suggesting she was an anti-national.

In an inter-state operation in June, police arrested five human-rights activists from different parts of the country at odd hours. They included Mahesh Raut, a young graduate

from Tata Institute of Social Sciences, who organised natives at Gadchiroli against mining; Rona Wilson, who advocated against the death penalty and release of political prisoners; Surendra Gadling, a lawyer who fought the cases of political prisoners like Dr Sai Baba; Shoma Sen, who voiced against growing sexual violence against women in conflict zones; and Sudhir Dhawale, organiser of Elgaar Parishad, an assembly of over 250 Dalit and minorities' organizations that deliberated to fight implications of caste and communalism in daily life.

All the activists were framed under sedition laws and the Unlawful Activities Prevention Act (UAPA). It is alleged that they were working against the interest of the country and were indulging in unlawful and disruptive activities.

The cases against the activists, however, do not hold water. For example, Mahesh Raut, a prime minister's national rural fellow, demanded implementation of the Panchayats (Extension to Scheduled Areas Act), or PESA, which prohibits mining in inhabited tribal areas like

Gadchiroli. He organized people of the area, who resented the impact of mining on their lives and livelihood.

Similarly, Sudhir Dhalwale, an Elgar Parishad activist, was arrested for organizing a meeting to discuss strategies to counter injustices that India's 300 million Dalits and 260 million other minorities face in the name of caste and religion on daily basis.

On an average, a human-rights defender becomes a victim of state misuse of power every three days. According to the National Human Rights Commission, 30 such cases were reported between April and June this year. These included failures to take lawful actions and abuse of power like unlawful detention, false implication and illegal arrests.

These people are among 293,000 under-trial prisoners who, like Chandrashekhar Azad Ravan, make up 67.2% of India's total prison population, spending six months to five years in overcrowded jails. This is reminiscent of the ordeal of Josef K in Franz Kafka's novel *The Trial*.

A human-rights activist
The human-rights activists

feel the pain of violated fellow human beings and reach out to protect them at great personal risk. They are the heroes of war and peace alike. These are extraordinary people who, to borrow a sentence from veteran economist Ashok Mitra, "instead of being a top brass in the government system, assert their rationality, which is an integral element of the human mind, against the rampant asymmetry of the human condition." They contribute no less than a soldier, general or a prime minister.

Human-rights activists have an inevitable role in any society – lawful or lawless – due to skewed power distribution in society, which operates on the Darwinian principle more than altruism, a concept further elaborated by Richard Dawkins in the book, *The Selfish Gene*.

The human-rights activists feel the pain of violated fellow human beings and reach out to protect them at great personal risk

The degree of hostility to human-rights activists in a society and state is a measure of injustice in society and the tyranny of the state. Presently, the human-rights activists

are alone against a mighty state, except for a civil society network that alerts the National Human Rights Commission (NHRC) about the persecution of human-rights activists across the nation. However, the NHRC has its own limitations and the only people who miss, mourn or fight for human-rights activists are friends and family members, which is an excruciating battle of David against Goliath.

Given the daily battle with the courts that the human rights activists' families and friends face, it is incumbent on civil society to rise above regions and ideologies and set up a human-rights defender fund to support worthy people.

The government, considering its international obligations as a member of the UN, must also act on the Universal Declaration of Human Rights defenders to adopt "laws and policies that specifically guarantee the protection of human-rights defenders."

By jailing the human-rights defenders, a society can neither be free nor democratic, but just a notch up from the one that put Socrates to death in 399 BC.

सर्वहारावादीको शासन भन कष्टपूर्ण

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

बुद्धको देश लुट्न सके लुट थलो पो बन्यो । गाउँसम्म सिंहदरवार पुग्छ भनेको छ सिंहदरवारको लुट पो पुग्यो ।

प्रधानमन्त्री समृद्धि र सुशासनका लागि यो सरकार भनेर थाक्दैनन्, समृद्धिको ठाउँ भ्रष्टाचार बढेको छ, सुशासनको स्थानमा मनलागी गर्ने पार्टीका कार्यकर्ताको हैकम । सिंहदरवारमा श्री ३ महाराज ओली र ७ सय ६१ सरकारमा उनका भाइभारदारको राज जो चल्न थाल्यो, जनतामा त्रासदी फैलिएको छ । श्री ३ ओलीका भाइभारदार पाल्म जनता भोकानाङ्गा भए, पेट भोको राखेर, गाँस काटेर कर तिर्नुपर्ने भएको छ । मानौं श्री ३ ओली भनेका चाणक्य कालका राजा महानन्द हुन्, जो जनताको रगत चुसेर शासन गर्थे । जनताले खोजेको परिवर्तन यही हो त ? जनताले खोजेको चन्द्रगुप्त मौर्य, पाए महानन्दको शासन । जनजनले यो सास्ती कतिसमय भोग्नुपर्ने हो ।

नेपाल यतिबेला लुटतन्त्रमा अभ्यस्त भइरहेको छ । सिंहदरवार भित्रको शासन जो देखिदैन, साह्रै सम्भ्रान्त छ र उसलाई सरकारले जो निर्णय गरे पनि केही फरक पर्दैन । सिंहदरवार बाहिरको आमनागरिक भनेका गरिखाने बर्ग, पहाड-मधेशबाट अवसरको खोजी गर्दै पसेको बर्ग, यो बर्ग दिनभरि हड्डी घोटेर जसोजसो जीवन निर्वाह गर्छ । न कराउने फुर्सद छ, न आन्दोलन गर्ने । संसद बाहिर नै एउटा बर्ग छ, जो पार्टीहरू आदेशको प्रतिक्षा गरिरहन्छ र ज्याला लिएर जुलुसमा सहभागी हुनेगर्छ, पार्टीले दिएको चर्का चर्का नारा निश्चित समय भट्याएर घर फर्कन्छन् ।

संघीय गणतन्त्र आयो, पार्टी भित्रको बर्गलाई केही फरक परेको छैन । किनकि यो शक्तिशाली छ, हरेक दिन पैसामा सुत्छ, पैसामा उठ्छ र पैसाको चलखेल गरिरहन्छ । संघीयताले सबैभन्दा प्रभाव पारेको बर्ग भनेको मध्यम र गरिखाने बर्ग हो । गरिखाने बर्गको शीर सधैं भुकेको छ, यो बर्ग भुकेरै काम गरिरहन्छ र जसोजसो पेट पाल्छ, जहानबच्चाको स्याहार गर्छ । मध्यम बर्ग टाउको उठाउने प्रयत्न गर्छ, संघीयताको पहाडले यसरी थिचेको छ कि टाउको उठाउनै सक्दैन । संघीयता चलाइदिने बर्ग मध्यम बर्ग हो । यही बर्गमाथि यति ठूलो भारी ? गरीव त थला नै पर्न थाले संघीयताले । घरमा बुहारी सुत्केरी भई, नातिनातिनाको जन्मदर्ता गर्न जानुपर्ने, हजारको नोट नभए दर्ता नै हुन्न । जन्मदर्ता नलिए पछि नागरिकता बन्दैन, नागरिकता नबने पासपोर्ट बन्दैन । न काम गर्न पाइन्छ, न वैदेशिक रोजगारीमा जान । घरमा लाश पयो, जलाउने पयो, घाटमा कर, जलाएर आयो स्थानीय निकायमा कर । मृत्युदर्ता प्रमाणपत्र लिनेपयो, नलिए सर्जिमिन हुन्न, सर्जिमिन नभए जग्गाजमिन, लेनदेन

नामसारीदेखि समाजभित्र कुनै घरव्यवहार नै चल्दैन । मालपोत गयो कर ।

गाउँसहर जता होस्, घर कर, मालपोत कर, घरभाडा कर, अव त्यही बसिबियाँलो गरेको घरजग्गाको मूल्यांकन सरकारले गर्ने र त्यो सम्पत्ति हो रे, सम्पत्ति कर तिर्नुपर्ने । नाति वैदेशिक रोजगारीमा गएको थियो, उतै बियो । यता दुर्घटना भयो, क्षतिपूर्ति प्राप्त भो । त्यस्तो क्षतिपूर्तिमा पनि सम्पत्ति कर । ठूला व्यापारी, उद्यमीलाई फरक नपर्ला, फरक त गरिखाने बर्ग, मध्यम बर्गलाई परेको छ । आम्दानी सुको छैन, खर्च रूपैयौं भनेको यही हो । महगो पयो संघीयता ।

किन यति धेरै कर लगाएको संघीयता चलाउने रे । यसैभन्दा सरकार र सरकार चलाउने । अर्थमन्त्री विश्व वैकसँग संघीयता चलाउने पैसा चाहियो, सहयोग दोब्बर गराइदेउ भन्दैछन् । विश्व बैंकले हुन्छ भनेर नेपालको मगन्ते फाइल सदर गरिदिएको खबर आयो । पछि थाहा भयो, यो त सहयोग नभएर पहिले दिन्छु भनेको ऋण रकम पो रहेछ । ऋण अर्थमन्त्रीले तिर्ने होइन, तिर्ने आमनागरिकले कर तिरेरै बुक्का गर्नुपर्ने रकम हो । वैदेशिक ऋण लिएर संघीयता चलाउनु पर्ने भए किन चाहियो ?

पहिले एउटा सरकार थियो, स्थानीय निकायलाई विकेन्द्रीत गरेर अधिकार सम्पन्न बनाए हुनेमा न्यायाधिकारीसहितको स्थानीय सरकारसम्म गरेर ७ सय ६१ सरकार बनाइएका छन् । तिनलाई सचिव चाहियो, कर्मचारी चाहियो, सुरक्षाकर्मी चाहियो, सचिवालय चाहियो । अचम्म गरीवका लागि बनाइएको घर समेत प्रदेश सरकारले कार्यालय बनाएछ । पदमाथि पद थपेर, खर्चमाथि खर्च बढाएर तलव भत्ता खाउन करमाथि कर बढाएर विकास चाहि कहिले गर्ने, कसरी गर्ने ? कसले गर्ने ?

गाउँ गाउँमा सिंहदरवार पुग्छ भनेको त करको भार पुगेछ, भ्रष्टाचारको महामारी पुगेछ । स्थानीय सरकारहरू यति धेरै खर्चाँलु भएका छन् कि तिनको खर्च आमनागरिकले धानिदिनुपर्ने भएको छ । लोकतन्त्र भनेको लोककल्याणकारी व्यवस्था हुनुपर्ने हो, लोकको रगत सोस्ने जुकाजस्तो पद्धति पो हुनथाल्यो ।

करको भार थपन थाम्न नसकेर बारा, पर्सा, मकवानपुर, चितवन, नुवाकोटपछि मोरङ आन्दोलित भयो । ती सबै ठाउँमा

प्रदेश, नगर र गाउँस्तरका सरकार करको भार नबढाउने भनेर पछि हटेका छन् । तर काठमाडौं, गरिखाने बर्गलाई फुर्सद छैन, मध्यम बर्ग गरिखाओस् कि आन्दोलन गर्न जाओस् । पर्खालभित्रको सम्भ्रान्त बर्गलाई कर बढेकोमा चिन्ता नै छैन । यसकारण राजधानी लमतन्न सुतेको छ, कुम्भकर्ण निन्द्रामा सुतेको छ ।

सय दिनमा एक सय एक काम गर्नु भनेर मेयरले भ्रम छरेर चुनाव जिते, वर्ष दिनमा पनि केही काम गर्ने सकेनन् । आफ्नै तलव भत्ता बढाए, सरकारको नीति मिचेर विदेश भ्रमण गरिरहेका छन्, महानगर मानौं महाभ्रष्टाचार केन्द्र हो, त्यही भइरहेको छ । महानगरवासी हिलो, धुलो, धुवाँ, ट्राफिक जाम, अव्यवस्था भैलिरहेको छ । तैपनि महानगरवासी बोल्दैनन्, किनभने पर्खालभित्रको सम्भ्रान्त परिवार महानगरका निर्णायक जो छन्, तिनलाई अव्यवस्था होस् कि कर बढोस् कुनै मतलव नै नहुँदो रहेछ ।

त केन्द्रीय सरकार असफल भइरहेको छ, प्रतिपक्षी हेरिरहेका छ । प्रदेश र स्थानीय सरकारले सेवाग्राही जनतामाथि शोषण गरिरहेका छन् । प्रतिपक्षी त्यो पनि हेरिरहेको छ । प्रतिपक्षी भनेको राजनीतिक फाँटमा खडा हुनुपुगेको बुख्यौंचाजस्तो ठिङ्ग उभिएको छ । बुख्यौंचा बाली खान आउने चरा, जन्तुलाई तर्साउन राखिने हो, प्रतिपक्षी राजनीतिमा पनि उभिन पुगेको मात्र हो कि के हो ?

प्रजातन्त्रमा प्रतिपक्षीलाई छायाँ सरकार मानिन्छ र राज्यले गरेका हरके नराम्रा र अप्रजातान्त्रिक निर्णयहरूमा प्रतिपक्षीले खबरदारी गर्छ । नेपालमा यो कस्तो लोकतन्त्र आयो, लोकतन्त्रको बिडा हामीले उठाएका छौं भन्ने प्रतिपक्षीसमेत अलोकतन्त्रप्रति मुखमा तात्वा ठोकेर बसेको छ । लाग्छ प्रतिपक्षीले यसपटकको आमचुनाव हारेकोमात्र होइन, आगामी आमचुनाव अहिले नै हारेको मनस्थितिमा पुगेको छ ।

●●●

नेपाल यतिबेला लुटतन्त्रमा अभ्यस्त भइरहेको छ । सिंहदरवार भित्रको शासन जो देखिदैन, साह्रै सम्भ्रान्त छ र उसलाई सरकारले जो निर्णय गरे पनि केही फरक पर्दैन । सिंहदरवार बाहिरको आमनागरिक भनेका गरिखाने बर्ग, पहाड-मधेशबाट अवसरको खोजी गर्दै पसेको बर्ग, यो बर्ग दिनभरि हड्डी घोटेर जसोजसो जीवन निर्वाह गर्छ । न कराउने फुर्सद छ, न आन्दोलन गर्ने । संसद बाहिर नै एउटा बर्ग छ, जो पार्टीहरू आदेशको प्रतिक्षा गरिरहन्छ र ज्याला लिएर जुलुसमा सहभागी हुनेगर्छ, पार्टीले दिएको चर्का चर्का नारा निश्चित समय भट्याएर घर फर्कन्छन् ।

●●●

जागृपर्ने प्रतिपक्षी दल हो, यो पनि सत्तासँग सेटिङ मिलाएर बसेको छ । प्रतिपक्षी दलभित्र न सिद्धान्त छ, न नीति । प्रतिपक्षी दल सत्तापक्षको अनुहारजस्तो लाग्छ । किन चुनाव हरियो, जनताप्रतिको दायित्व निर्वाह गर्नपर्छ भन्ने कुनै चेत खुलेकै छैन । प्रतिपक्षी गाँजा खाएर लडिएको गजडीजस्तो छ । आफ्नो कर्तव्य निर्वाह गरेर अर्को चुनावका लागि जनताको मन जित्नुपर्छ भन्ने अहिलेसम्म प्रतिपक्षीलाई लागेकै छैन । यसकारण

चितवन, पर्सा, मोरङ जति पनि संचेतन देखिएन काठमाडौं । राज्यदेखि स्थानीय सरकारसम्मले जतिसुकै अनियमितता गरे पनि, जनतामाथि कर थोपरे पनि बोल्दै बोल्दैन । पहिले पहिले छिसिकक हुनासाथ राजधानीमा आगो बल्थ्यो, जनताको पक्षमा निर्णय लिन सरकार बाध्य हुने गरेको थियो । अहिले त सरकार निरंकुशता र अधिनायकवादी बनिस्वदा पनि काठमाडौं निन्द्राबाट ब्यूँकदैन ।

यो सबै देखेका विश्लेषकहरू

भन्छन्- प्रतिपक्षीमा वामपन्थी हुँदा तिनका छाँडाहरू साह्रै सचेत हुन्थे र सरकारको नाकमा दम हालिरहन्थे । प्रतिपक्षीमा प्रजातान्त्रिक शक्ति छ, प्रजातान्त्रिक भनाउँदाहरू आमनागरिकमाथि के भइरहेको छ, बुम्दै बुम्दै नहुन्, बोल्दै बोल्दैनन् । प्रजातन्त्रवादीहरू पनि पर्खालभित्रका सम्भ्रान्त बर्गको पार्टी हुनुपुगेको छ ।

लोकतन्त्रमा बिरामी, अशक्त, अनाथ, गरीवको सेवालार्इ परमोधर्म मानिन्छ । यहाँ त शिक्षा, स्वास्थ्यमा समेत व्यापारिकरण भइरहेको छ र लोकतन्त्र मात्र पार्टीहरूको व्यापार बन्न पुगेको छ । यस्तो लोकतन्त्रले संविधान कार्यान्वयनका आवरणमा संघीयता सफल पार्नका लागि लोकमाथि चाणक्यको समयम महानन्दले लगाएको करभन्दा बढी कर थोपरेका छन् । तैपनि लोकतान्त्रिक लोकनेतारूपी चाणक्यहरू बोल्दैनन्, यस्ता के चन्द्रगुप्तजस्ता लोककल्याणकारी बन्लान् ?

सिंह आफ्नै सौर्यले सिकार गरेर पेट भर्छ । नेपाली राजनीतिमा लोकतन्त्रवादी सौर्य होइन, निर्वलता प्रदर्शन गरिरहेको छ जसले गर्दा कम्युनिष्टहरूको मनोबल बढ्दै छ । चाणक्यले भनेका छन्- कुखुराबाट मिलेर बस्न सिकुनु, कुकुरबाट स्वामिभक्ति र शत्रुप्रति आक्रामक हुन सिकुनु, गधाबाट शान्त रहन र फलको आशा नगरी कर्म गर्न सिकुनु, कौवाबाट जागरुकता र अद्भूत साहस सिकुनु । नेपाली राजनीतिको प्रतिपक्षमा यी सबै गुण समाप्त भएर गएको छ । कुनै समय वीपी थिए र नेपाली कांग्रेसमा सिद्धान्त थियो । आज वीपी छैनन्, वीपीका सच्चा अनुयायी हुँ भन्ने व्यक्ति सभापति छन् । तिनले वीपीको सिद्धान्तको अनुशरण गरेर सशक्त पार्टी र नेता बन्न बनाउन किन अग्रसर नभएका होलान् ?

राजनीतिमा हार खाएपछि त सिद्धियो त । कतिमा राज्यले फेलाएको करआतंकबाट जनतालाई सशक्त प्रतिकार गर्न अगुवाई गरेर प्रतिपक्षीले लोककल्याणकारी राज्य यस्तो हुन्छ भनेर संचेतना त छर । प्रतिपक्षी ओइलायो भने कम्युनिष्ट निरंकुशताबाट आमनागरिक अरु प्रताडित हुनेछन् । उत्तर कोरियामा प्रजातान्त्रिक समाजवाद छ, नेपालमा लोकतान्त्रिक कम्युनिजमले जरा नहालोस् । सर्वहारावादी कम्युनिष्ट शासन साह्रै सकसपूर्ण पो हुनेरहेछ ।

साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड

द्वारा प्रवर्द्धित

STC ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रवर कोट गे बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न नसकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्युटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुक्क हुनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ्ग समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

भेनेजुएला प्रकरणमा जोडिएको नेपालको कुटनीति

● सन्तोष मेहता

हाल नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (नेकपा) र नेपाल सरकारले भेनेजुएलाको संस्थापन पक्षमा आफ्नो वक्तव्य दिदा विश्व राजनीति माफ नेपालको अडानले तरंगित तुल्याइदिएको छ। भेनेजुएलामा भएको के हो, किन अमेरिका जस्ता देशहरू संस्थापनको विपक्षमा उभिएर अनि नेपाल सरकारले किन भेनेजुएला प्रकरणमा हाथ हालेको होला आदि सबै बुझ्न पहिला भेनेजुएलामा भएको के हो बुझ्नु आवश्यक छ।

भेनेजुएलामा यतिखेर दुईवटा सत्ता चलिरहेको छ। गत चुनावमा धाँधली भएको भन्दै विपक्षी नेता हुवान गोइदोले आफूलाई राष्ट्रपति घोषणा गरे। उनी ३५ वर्षका मात्र छन्। जसलाई अमेरिका लगायतका देशहरूले समर्थन गरेको छ। वर्तमान राष्ट्रपति निकोलस माडुरो विरुद्ध जनताहरू सडकमा उत्रिएका छन्। आन्दोलनको नेतृत्व विपक्षी नेता खुआन गोइदोले गरेका छन्। गोइदो भेनेजुएलाको राष्ट्रियसभा अध्यक्ष हुन्। उनले सरकारविरुद्ध अवज्ञा आन्दोलन सुरु गर्न आह्वान गरेका थिए। चरम आर्थिक संकटबाट गुज्रिरहेको भेनेजुएलाको राजनीतिक घटनाक्रमबारे विश्वका शक्ति राष्ट्रहरू दुई खेमामा धुवीकरण भइरहेका छन्। खाद्यान्न, इन्धन, औषधि लगायतका आधारभूत सामानको अभाव भएपछि लाखौं मानिस दैनिक सडकमा उत्रिएका छन्। सरकारविरোধी यी प्रदर्शनका क्रममा आफूलाई राष्ट्रपति घोषणा गरेका हुवान गुवाइदो र धाँधलीपूर्ण भनिएको गत वर्षको चुनावबाट राष्ट्रपति बनेका निकोलस माडुरोको पक्षमा विभिन्न देशहरू शीतयुद्धकालमाभै रूस र अमेरिकाको क्याम्पमा बाँडिएका छन्।

भेनेजुइलाका जनता पछिल्लो आधा दशकदेखि चरम आर्थिक संकटसँग जुधिरहेका छन्। त्यो संकट कुनै प्राकृतिक विपत्ति वा बाह्य हस्तक्षेपले आएको होइन, सरकारले लिएको नीतिले निम्त्याएको हो। १९९२ मा सैनिक कू असफल भएपछि आत्मसमर्पण गरेका चाभेज १९९८ को चुनावमा राष्ट्रपति निर्वाचित भए। राष्ट्रपति निर्वाचित भएका चाभेजले नयाँ संविधान लागू गरे। त्यसैगै उनले भेनेजुएलालाई समाजवादी राज्यको रूपमा रूपान्तरण गर्दै लगे। सात वर्षपछि चाभेजले भूमिसुधार घोषणा गरे। ठूलो जमिनदारीको जमिन गरिबहरूलाई बाँडे। तेल कम्पनीलाई कब्जा गरेर तेल खानी राष्ट्रियकरण गरे भने बैंक अफ भेनेजुएला, तेल वितरक कम्पनी र पेट्रोल पम्प पनि सरकारले नै लियो। सेनाले व्यापक भ्रष्टाचार गर्‍यो। कुशासन र भ्रष्टाचारले देशको अर्थतन्त्र थिलोथिलो भयो। अहिले भेनेजुएलाको अर्थतन्त्र यसरी विग्रिएको छ कि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले यो वर्ष मुद्रास्फिति १ करोड प्रतिशत हुने अपेक्षा गरेको छ। भेनेजुएलाको सरकारले ढुकुटीको सुन बेचेर भएपनि आवश्यक रकमको जोहो गरिरहेका छन्। राष्ट्रपति निकोलस माडुरोको शासनमा भेनेजुएला निरंकुशतातर्फ बढिरहेको अवस्थामा गुइदोले सुस्त रहेको विपक्षी आन्दोलनलाई पुनर्जागृत गरेका छन्। भेनेजुएलामा लोकतन्त्र पुनर्बहाली गर्न सकिन्छ भनी उनले धेरैमा विश्वास जगाएका छन्। गुइदो औद्योगिक इन्जिनियर हुन् र पपुलर विल दलका सांसद पनि। सन् २०१८ को जनवरीमा विपक्षीहरूको बाहुल्य रहेको संसद् नेसनल एसेम्बलीमा उनी विपक्षीहरूको नेता बने। भेनेजुएलाको संविधानबमोजिम देशमा शक्ति शुन्यताको स्थिति आएमा नेसनल एसेम्बलीको नेता राष्ट्रपति बन्छन्। सन् २०१८ को मे

महिनामा मडुरोले चुनावमा धाँधली गरेर जितेकाले शुन्यताको स्थिति आएको भनी गुइदो दाबी गर्छन्। विपक्षीहरूले उक्त निर्वाचन बहिष्कार गरेको र चुनावमा धाँधली भएको भनी दाबी गरिएकाले मतदानलाई अवैध मान्नेको संख्या पनि ठूलै छ। चुनावपछि अमेरिका र युरोपेली संघले भेनेजुएलामा नाकाबन्दी लगाएर अनि दक्षिण अमेरिकाका १४ मुलुकले आआफ्ना राजदूत फिर्ता बोलाए। भेनेजुएलाका सुरक्षा फौजले अपराध नियन्त्रण गर्ने निर्हुमा सयौं गैरन्यायिक हत्या गरेको संयुक्त राष्ट्रसंघको एउटा प्रतिवेदनले जनाएको छ। राष्ट्रसंघका मानवाधिकार निकायका प्रमुखले त्यस्ता हत्याका निम्ति कसैलाई कारबाही नगरिएको बताएका छन्। राष्ट्रसंघको प्रतिवेदनमा सुरक्षा फौजले गरिबहरूको बस्तीमा छिरेर खासगरी युवकहरूलाई गोली हानी मारने गरेको र त्यसलाई भडपमा मारिएकोजस्तो देखाउने गरेको उल्लेख छ। राष्ट्रसंघका मानवाधिकार निकायका प्रमुख जेइद राद अल हुसेनले सो देशमा कानूनको शासन लगभग नरहेको बताएका छन्। त्यहाँ हाल लामो समयदेखि राजनीतिक तथा आर्थिक सडक रहेको छ। गत वर्ष त्यहाँ भएका सरकारविरোধी प्रदर्शनहरूका क्रममा भएका भडपमा दर्जनौं मारिएका थिए। राष्ट्रसंघका अनुसार सन् २०१५ को जुलाई देखि २०१७ को मार्चको बीचमा त्यहाँ पाँच सयभन्दा धेरैको हत्या गरिएको छ। अपराध न्यूनीकरण गर्ने निर्हुमा तिनको गैरन्यायिक हत्या भएको उसले उल्लेख गरेको छ। यस्तो विषम परिस्थितिमा लोकतान्त्रिक र मानवअधिकार पक्षधर राष्ट्रहरू त्यस पक्षमा उभिनै स्वाभाविक हो। अमेरिका युरोप लगायतका राष्ट्रहरू जो सदैव विश्वमा शान्ति, लोकतन्त्र र मानव अधिकारका प्रवर्द्धन एवम् विकासको निम्ति आफ्ना नागरिकबाट लिएका करबाट करौडो अरबौं खर्च गर्छन् के उनीहरू भेनेजुएलामा लोकतान्त्रिक एवम् मानव अधिकार हनन भइरहेदा टुलुटुलु हेरेर बस्नुपर्दथ्यो। आजको विश्वमा लोकतन्त्र र मानव अधिकार जस्ता विषय पनि आन्तरिक हुन्छ र ! यो विषय त विश्वव्यापी हो।

नेपालमै पटक पटक भएको लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा छिमेकी लगायत बाह्य जगतको समर्थन हामीले प्राप्त गर्दै आएको सत्य हो। नेपाली जनताले एक दशकअघि मात्र शान्तिपूर्ण प्रदर्शनमार्फत् राजतन्त्रलाई घुँडा टेकाएका र त्यसमा बाह्य समर्थन र सहयोग प्राप्त भएको इतिहास छ। आन्दोलनबाट आएको नेपाल सरकारले अहिले भेनेजुएलामा भइरहेको लोकतान्त्रिक आन्दोलन एवम् राजनीतिक उथलपुथललाई विदेशी हस्तक्षेप भन्दै वक्तव्य निकाल्नु कति मुनासिव हो ? नेपालको परराष्ट्र नीतिका प्रमुख तत्वहरूमध्ये असंलग्नता एक प्रमुख हो। तर अहिले असंलग्नता छोडेर अमेरिकाको विरोध र भेनेजुएलाको निरंकुश सरकारको समर्थन अफ त्यसमा पनि एउटा पार्टीको नेताको समर्थनमा उभिनाले नेपालको असंलग्नतामा नै ठूलो प्रश्न उठ्ने स्थिति आएको छ।

खासगरी नेकपाको सरकार बनेदेखि नेपालको छिमेकी लगायत लोकतान्त्रिक मुलुकसँग निरन्तर सम्बन्धमा उतार चढाव आउदै छ। गत २०१८ को डेसेम्बरको तेस्रो हप्ता नेपालका परराष्ट्र मन्त्रीले अमेरिकाको भ्रमण गर्नुअघि भनेका थिए- अमेरिकाले नेपाललाई भारतको चरमाले नहेरोस् भन्नु जाँदेछु। जबकि अमेरिकाको दक्षिण एसिया हेर्ने दृष्टिकोण नै अर्को लोकतान्त्रिक मुलुक भारतीय दृष्टिकोणले हो। तर परराष्ट्रमन्त्रीको अमेरिका भ्रमणका अन्त्यमा अमेरिकाले त्यसको ठिक उल्टो भन्यो-नेपाल अमेरिकाको

भारत-प्रशान्त क्षेत्रीय रणनीति (इन्डो-प्यासिफिक स्ट्र्याटेजी) को अङ्ग हो र अफ यस रणनीतिमा नेपालको त केन्द्रीय स्थान छ ! अनि नेपालका परराष्ट्रमन्त्रीले नेपाल आएपछि यसको खण्डन गर्नुभयो र नेपाल कसैको रणनीतिको अङ्ग हुन सक्तैन भन्नुभयो। वास्तवमा परराष्ट्रमन्त्रीको उक्त वक्तव्य अमेरिका र भारतलाई एकसाथ चुनौती दिएको थियो। त्यस वक्तव्यले नेपाल-अमेरिका सम्बन्ध, नेपाल-भारत सम्बन्धमा असर त परेकै थियो तर सत्तारूढ नेकपाका अध्यक्ष प्रचण्डले दिएको भेनेजुएलासम्बन्धी कडा वक्तव्यले नेपाल-अमेरिका सम्बन्धलाई सन् २०१५ को महाभूकम्पले नेपालमा धेरै नराश्रो क्षति पुऱ्याएजस्तै क्षति पुऱ्याएको छ।

यो वक्तव्य अनावश्यक, अपरिपक्व

नेपालमै पटक पटक भएको लोकतान्त्रिक आन्दोलनमा छिमेकी लगायत बाह्य जगतको समर्थन हामीले प्राप्त गर्दै आएको सत्य हो। नेपाली जनताले एक दशकअघि मात्र शान्तिपूर्ण प्रदर्शनमार्फत् राजतन्त्रलाई घुँडा टेकाएका र त्यसमा बाह्य समर्थन र सहयोग प्राप्त भएको इतिहास छ।

र नेपालको राष्ट्रिय हितलाई हानी गर्ने खालको छ। सीधा र साधारण प्रश्न छ-नेपाललाई अमेरिकाले सन्ध्द महत्वपूर्ण छ कि भेनेजुएलासितको ? अमेरिकामा कति नेपाली बस्छन् ? भेनेजुएलामा कति? परराष्ट्र सम्बन्धको मुख्य उद्देश्य भनेको आफ्नो राष्ट्रिय हितको समर्थन र संरक्षण गर्नु हो। नेपालले सोच्नुपर्छ-विश्वशक्ति अमेरिकालाई चिढ्याएर हामीले आफ्नो राष्ट्रिय हितलाई कसरी समर्थन गर्न सक्छौं?

नेपाल-अमेरिका कूटनीतिक सम्बन्ध सन् १९४७ अप्रिल २५ तारिखका दिन स्थापना भएको हो। दोस्रो विश्वयुद्ध समाप्त भएपछि नेपाल र अमेरिकाले एक-अर्काको महत्व बुझेर यो कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापना गरेका हुन्। यो ऐतिहासिक सन्दर्भ र महत्वलाई हामीले अहिले पनि गहिरोर बुझ्नुपर्छ। अमेरिका नेपालको ठूलो दातृराष्ट्र हो। कूटनीतिक सम्बन्ध स्थापना भएदेखि अमेरिकाले औलो उन्मूलनदेखि स्वास्थ्य, शिक्षा, जनसत्त्या, वातावरण, प्रजातन्त्र, मानवाधिकार, प्राकृतिक प्रकोपसम्म अनेक क्षेत्रमा निरन्तर सहयोग गर्दै आएको छ। सुर्द्वेखि आजसम्म नेपाललाई अमेरिकी सहयोग क्रमिक रूपमा वृद्धि भइरहेको छ। कुनै वर्ष पनि त्यो घटेको छैन, बरि दरहेकै छ। हाल आएर त अमेरिकाले मिलेनियम च्यालेन्ज कार्यक्रम अन्तर्गत 'नेपाल कम्प्याक्ट' कार्यक्रम चलाएको छ। त्यसका लागि पाँच वर्षमा नेपालको ऊर्जाक्षेत्र, क्षेत्रीय ऊर्जासञ्जालमा सुधार र परिवहनमा हुने खर्चमा नियन्त्रण गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले ५० करोड अमेरिकी डलर सहायता छुट्ट्याएको छ। फण्डे तीनलाख नेपालीहरू अमेरिकामा छन्। अमेरिका नेपालमा सबैभन्दा बढी रेमिट्यान्स पठाउनेमा पहिलो देश पनि हो। आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा अमेरिकाबाट एक खर्ब ७० अर्ब रूपैयाँ रेमिट्यान्स नेपाल गएको छ। यसअघि खाडी मुलुकबाट सबैभन्दा बढी रेमिट्यान्स नेपाल जान्थ्यो भन्ने भ्रम थियो। अमेरिकी डलरको भाउ उच्च बिन्दुमा पुग्नु र नेपालीको संख्या बढ्नुले रेमिट्यान्सको ठूलो स्रोत मुलुक अमेरिका भएको छ। यसले नेपालमा आर्थिक वृद्धि, निजी क्षेत्रमा लगानी र रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न सहयोग हुने आशा गरिएको छ। नेपालको निम्ति समस्या रहेको फण्डे

एक लाख भुटानी शरणार्थी पनि अमेरिका ले त लगेर राखिदिएको छ।

अर्को हाम्रो निम्ति बुझ्नुपर्ने के हो भने बिगतको शताब्दीमा पाकिस्तान र अमेरिका बीचको सम्बन्धको आयाममा फेरिएको तस्बिर महत्वपूर्ण कुरा हो। एकातिर अमेरिका-भारत सम्बन्ध नजिकिन थाल्यो भने अर्कातिर पाकिस्तान-चीन सम्बन्ध नजिकिन थाल्यो। चीनले गरेको अद्भूत आर्थिक उन्नतिले यस परिवर्तनलाई भन्नु तीव्रता प्रदान गरेको हो। अहिले आएर अमेरिका-पाकिस्तान सम्बन्ध निकै सीमित भएको देखिन्छ। सँगसँगै पाकिस्तानमा चीनको लगानी बढ्दो क्रममा छ। चीन-पाकिस्तान आर्थिक गल्ली (करिडोर) र ग्वादर बन्दरगाहको निर्माणमा चीनको लगानी त्यसका ठोस उदाहरण

नेपाल सरकारले त यस्तो षड्यन्त्र गरिरहेको छैन। यस गम्भीर परिस्थितिमा लोकतान्त्रिक पार्टीहरू गोलबद्ध हुनु आवश्यक छ। सरकारको यो घातक रणनीति समयमै सच्याउन लगाउनु पर्दछ। यो हामी सम्पूर्ण नेपालीको निम्ति ठूलो चुनौती हो।

कूटनीतिको व्यवहारिक पक्षलाई नजरअन्दाज गरेर 'समदूरी' या 'समसामीप्य' 'को सुगा रटाइले मात्र के यस चुनौतीलाई भेट्छ? अमेरिकाले नेपाललाई 'मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्ट' अन्तर्गत सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले ५० करोड अमेरिकी डलर सहायता जो छुट्ट्याएको छ त्यो हाललाई स्थगित गरि दिने निर्णय गर्‍यो भने त्यो चाहिँ गम्भीर हुनेछ। अमेरिका संयुक्त राष्ट्रसंघ सुरक्षा परिषद्को स्थायी र सर्वाधिक प्रभावशाली सदस्य राष्ट्र हो। उसले नेपालले शान्ति सेनामा दिइरहेको योगदान घटाउने भन्नु थाल्यो भने त्यो भन्नु गम्भीर कुरा हुनेछ। त्यसलाई रोक्न कसैले सक्नेछैन। अमेरिका विश्वको कूटनीतिमा एकलै हिँडेको हुँदैन। उसका धेरै मित्रराष्ट्रहरू छन्, अन्तर्राष्ट्रिय संस्था र सङ्गठन छन्। तिनीहरूमार्फत् पनि उसले नेपाल सरकारमाथि ठूलो दबाव दिन सक्छ।

विश्व परिस्थितिमा अमेरिका र भारत जस्ता सामरिक र आर्थिक रूपले शक्तिशाली मित्र राष्ट्रहरूसँग राम्रो सम्बन्ध राख्ने र नेपालको विकासका लागि ती सम्बन्धको सक्दो उपयोग गर्ने तर शक्तिशाली राष्ट्रहरू बीचको कुनै पनि खिचातानीमा नपर्ने नीति नेपालको हित अनुकूल हो। अहिलेको सरकारकले भने उताउलो भएर शक्तिराष्ट्रहरूबीचको रणनीतिक स्वार्थको द्वन्द्वमा अनावश्यक रूपमा पक्ष लिने र आफ्नो मुलुकको आर्थिक र अन्य हित कमजोर पार्ने काम गरेको छ। समयमै चेत खुलेको उत्तम हुनेछ।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

Every game. Everything about the game.

सबै खेल

www.sabaikhel.com
[/sabaikhel](https://www.facebook.com/sabaikhel)

info@sabaikhel.com
[@sabaikhel](https://www.instagram.com/sabaikhel)

For Advertisement: sabaikhel@gmail.com

मधेशीका मुद्दालाई सम्बोधन गर्न आवश्यक

निरूपमा यादव

विवेकशील साभामा पार्टीले माघको तेस्रो सातादेखि 'मधेश मिसन' अभियान लिएर मधेश जाने भनेर तयारी गरेका थियौं तर हाम्रो पार्टी भर्खरै विभाजित भएको छ । साथै अन्य प्राविधिक धेरै विषयहरू मिलाउन बाँकी नै रहेको कारण समयमा केही फेरबदल हुने अवस्था सिर्जना भएको छ ।

हामी मधेशमा फरक ढंगले अगाडि बढेर मधेशी जनताको भावनालाई बुझ्ने कोशिस गर्छौं । त्यो कोशिसमा हामीलाई मधेशी जनताले साथ दिन्छ भन्ने विश्वास रहेको छ । वास्तवमा मधेशलाई बुझ्नका लागि हामीले समग्र नेपालको राजनीति बुझ्नुपर्ने हुन्छ । नेपालको राजनीतिमा मधेशले छुट्टै र खास महत्व राख्छ । हिजोसम्म मधेश र मधेशीको अस्तित्व र अधिकारको लडाँई थियो । नेपालका राष्ट्रिय दलका नेतृत्व तहबाट पनि नेपालमा मधेश र मधेशी भन्ने कुनै भू-भाग वा समुदाय नै छैन भन्ने अभिव्यक्ति आउने गर्दथ्यो । मधेशी भन्ने शब्द स्वीकार गर्न नै गाह्रो भएको अवस्थामा मधेशीको अस्तित्व स्वीकार गर्ने सवाल आउनु सकिने । तर, आज नेपालको राजनीतिक वृत्तमा मधेश र मधेशी भन्ने शब्दलाई गौरवपूर्ण तरिकाबाट स्वीकार गरिएको छ र मधेशीको अस्तित्वलाई पनि आम नेपाली नागरिक सरह स्वीकार गरिएको छ । त्यसैले आजको हाम्रो लडाँई मधेश र मधेशीको लागि मात्र रहने । अर्को पनि मधेशी जनताले खोजेको, चाहेको र पाउनुपर्ने अधिकारबाट बञ्चित छन् । मधेशी दल हुनु वा राष्ट्रिय दलहरूबाट पनि मधेशी जनताले आश्वासन मात्र पाएका छन् । हामी अब मधेशी जनताको आवश्यकतालाई पूरा गर्न चाहन्छौं । त्यसैको लागि मधेश मिसनको आवश्यकता महसुस गरेका हौं । मधेशी दलहरूले मधेशी जनताको आवाज लिएर उठेका छौं भनिराख्दा त्यो सबै आवाज सत्ता बागोनिडमा गएर टुंगिएको हामीले देख्दै आइरहेका छौं । र मधेशी जनतालाई कार्डको रूपमा मात्र प्रयोग गरिँदै आइएको छ । हामी पार्टी बनाउने सुरुवाती अवस्थामा छौं । त्यसैले अन्य दलहरूले भन्दा फरक ढंगले मधेशको मुद्दा सम्बोधन गर्ने पक्षमा छौं ।

मधेश भन्ने वित्तिकै विगतमा हामीले भन्दै आएका २० देखि २२ जिल्लाहरू नै हुन् । अहिले राज्य प्रदेश संरचनामा गर्नुसकेपछि राजनीतिक रूपमा प्रदेश २ मा मात्र गएर मधेशको विषय सिमिति भएको छ । राजनीतिक महत्त्वको हिसाबले त हामीले प्रदेश २ मै गएर मधेशीका मुद्दाहरूलाई बढी

फोकसका साथ उठाउनुपर्ने हुन्छ । त्यसका फरक फरक दायराहरू होलान् । त्यसलाई कुन प्रदेशमा कसरी फैलाएर जाने भन्ने र भोलिका दिनमा राजनीतिक ढंगले फरक स्वरूपमा आउने मुद्दालाई कसरी सम्बोधन गर्ने भनेर हामी छलफलमा छौं । प्रदेश २ बाहेक अन्य प्रदेशमा रहेका मधेशीहरूको अवस्था कस्तो हुने भन्ने विषयमा पनि हामी बिस्तारै काम गर्दै जान्छौं ।

आजभन्दा एक वर्ष अगाडि हामी जब पार्टी निर्माण गर्नुपर्छ भनेर लागेका थियौं । त्यो समयदेखि नै हामीले प्रदेश दुईलाई विषेश महत्त्वका साथ हेरेका थियौं । मधेश र मधेशीका मुद्दालाई फरक ढंगले सम्बोधन गर्नुपर्छ भनेर हाम्रो कोशिस सुरुदेखि नै थियो । संयोजक खोज्ने प्रयास सबैभन्दा अगाडि दुई नम्बर प्रदेशबाट नै गरियो । तर दुईगो लाम्ग अन्तिम समय हुने अवस्था आयो । त्यहाँ आफ्नै खालका समस्याहरू रहेका छन् । राजनीतिक, जातीय द्वन्द्व अत्याधिक रहेको छ त्यहाँ । यी सबै विषयहरूलाई बुझ्न र बुझाउन खोज्दा खोज्दै पनि धेरै समय लागेको हो । प्रदेश २ को लागि संयोजकको लागि उपयुक्त व्यक्ति नपाउँदा नै समस्या देखिएको हो ।

सैद्धान्तिक रूपमा हामी एक नै छौं । वैकल्पिक राजनीतिलाई अगाडि बढाउनुपर्छ भनेर हामी अगाडि आएका हौं । स्थानीय चुनावमा हामीले प्राप्त गरेको मतको आधारमा हामीलाई ठूलो जनदबाव आयो मिल्नको लागि । बाटो एउटै छ, उद्देश्य एउटै हो भने किन फरक फरक हिँड्नु भन्ने सहमतिको आधारमा पार्टी एकीकरण भएको हो । तर, एकीकरण पश्चात् हाम्रो काम गर्ने शैली फरक हुनु नै मुख्य विभाजनको कारण हो जस्तो लाग्छ ।

जनमानसमा अब के होला भन्ने खालको प्रश्न चिन्ह त उठेको छ । अन्य नागरिक समाजहरूसँगको विभिन्न कार्यक्रमहरूमा पनि यो टिक भएन पार्टी फुटले वैकल्पिक राजनीतिलाई नै असर गर्छ कि भन्ने चिन्ताहरू व्यक्त भईसकेपछि हामी राष्ट्रिय सन्देश भेला आयोजना गरेर प्रष्ट पारेका थियौं । त्यो भेलाको मुख्य उद्देश्य नै आम नागरिकलाई हाम्रो पार्टी किन फुट्यो र अब हामी के गर्छौं भन्ने सन्देश दिनु थियो । संगठनमा विखण्डन हुनु आफैमा दुखदायी कुरा हो तर त्यो एउटा विखण्डनले मात्रै हाम्रो उद्देश्य र बाटो छेक्दैन भन्ने विश्वासका साथ हामी लागि परेर काम गरिरहेका छौं । हामी अफ सशक्त ढंगले यो अभियानलाई अगाडि बढाउन लागिपरेका छौं ।

अहिले तत्कालै बाबुराम भट्टराइसँग

पार्टी एकीकरणका विषयमा कुनै छलफल भएको छैन र अहिले नै एकीकरणको कुनै सम्भावना छैन । निकट भविष्यमा के हुन्छ हेर्दै जानुपर्छ ।

दुई तिहाईका सरकार भित्रकै साथीहरू पनि आफ्नै सरकारको कार्यशैलीबाट सन्तुष्ट हुनुहुन्न । हामीले पनि सरकारको काम गराई टिक छ भन्ने अवस्था छैन । सरकारको काम त कसरी भईरहेको छ त्यो सबै बिस्तारै देखिँदै जाला तर नाराले मात्र समृद्धि आउँदैन ।

भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता एकदम राम्रो विषय हो र त्यो हुनु पनि पर्छ तर भ्रष्टाचारको विषयमा हाम्रो प्रधानमन्त्रीको भनाई र गराईमा फरकपना आएको छ । भ्रष्टाचार घट्नुभन्दा पनि फर्कनु फर्कनु बढ्दै गएको छ यसले राष्ट्रलाई समृद्धितिर लैजानुभन्दा पनि कुनै न कुनै दुर्घटनामा लैजान्छ भन्ने लाग्छ । हामी कुनै नियमनकारी निकाय वा कारवाही गर्ने निकाय नभएकोले गर्दा भ्रष्टाचारको प्रकरणमा हामीले विरोधको भाषा निकाल्ने हो हामीले हरेक विषयमा विरोधको भाषा सम्बन्धित निकायसम्म पुऱ्याएका छौं ।

त्यतिखेर हामी गठन भन्दा पनि बाहिरी रूपमा सार्वजनिक मात्र भएका थियौं । स्थानीय निर्वाचनको समयमा त हाम्रो पार्टी पनि दर्ता भईसकेको थिएन त्यही समयमा हामीले काठमाडौंमा मेयर र उपमेयरमा उम्मेदवारी दिएका थियौं । त्यो समयमा जनताको उत्साह र समर्थन देख्दा वैकल्पिक राजनीतिको आवश्यकता छ है देशलाई भन्ने कुरामा विश्वस्त भएर नै हामी यहाँसम्म आइपुगेका हौं । प्रदेश र प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनमा हामीप्रति उठेका आवाज र जनसहभागिता देख्दा हामीलाई फर्कनु हुँदै गयो र हामी पछाडि हट्नु हुँदैन भन्दै आजसम्म अगाडि बढिरहेका छौं । अहिले हामी संगठन विस्तारमा लागेका छौं ।

मधेशको मान्छे काठमाडौंमा निर्वाचनमा उठ्नु साना विषय थिएन । यहाँ मधेशीहरू हेपिएको चेपिएको मानिन्छ । उम्मेदवारी दिइसकेर प्रचारप्रसारमा जाँदा पहिले त मान्छेहरूलाई पत्याउन नै गाह्रो । त्यसमा महिला भएपछि यादव थर विवाहपछि जोडिएको हो कि भन्ने प्रश्नहरू पनि आए । मेरो उम्मेदवारलाई काठमाडौंका जनताहरूले सकारात्मक परिवर्तनको रूपमा लिएर यो हाम्रो लागि अवसर हो भनेर स्वीकार गरेको भन्ने मैले बुझेको छुँ । त्यो समयमा मैले त्यति मत पाउनु भनेको काठमाडौंले मधेशलाई स्वीकार गरेको हो ।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

खेलकूद

साफ च्याम्पियनसिपमा नेपालको विजयी सुरुवात

आजबाट विराटनगरस्थित सहिद रंगशालामा सुरु भएको पाचौँ संस्करणको साफ महिला च्याम्पियनसिप फुटबल प्रतियोगितामा नेपालले विजयी सुरुवात गरेको छ । प्रतियोगिताको उद्घाटन खेलमा नेपालले कमजोर भुटानलाई ३-० ले पराजित गर्‍यो । योसँगै नेपालले भुटानविरुद्ध शतप्रतिशत जितको श्रृंखलालाई पनि निरन्तरता

दियो । यसअघिका दुई भिडन्तमा नेपाल समान ८-० ले विजयी भएको थियो । नेपाललाई सहज जित दिलाउने क्रममा सावित्रा भण्डारी, मञ्जलीकुमारी योञ्जन र कप्तान निरु थापाले समान १ गोल गरे ।

सुरुवातदेखि नै आक्रामक फुटबल खेलेको नेपालले १३ औँ मिनेटमा अग्रता लियो । मञ्जलीले गोल गर्दै नेपाललाई अग्रता दिलाइन् । पहिलो गोल गरेको तीन मिनेटपछि नै नेपालले अग्रता दोब्बर बनायो । नेपालकी स्टार स्ट्राइकर सावित्रा भण्डारीले भुटानको डिफेन्सको गल्लीको फाइदा उठाउँदै १६औँ मिनेटमा गोल गरिन् । पहिलो हाफमा २-०को अग्रता लिएको नेपालले दोस्रो हाफमा थप १ गोल गर्‍यो । कप्तान निरुले सावित्राको पासमा ५४ औँ मिनेटमा गोल गर्दै नेपाललाई ३-० को अवस्थामा पुऱ्याइन् । त्यसपछि पनि खेलमा नेपाल गोलका शुभ्र अवसर सिर्जना गरेको थियो । तर, नेपाली खेलाडी फिनिशिङमा चुक्दा नेपाल अग्रता फाराकिलो बनाउने अवसर गुमाएको थियो ।

समूह एमा रहेको नेपालले समूह चरणको चैत २ गते बंगलादेशसँग खेल्ने छ । घरेलु मैदानमा उपाधि जित्ने लक्ष्य लिएको नेपालले प्रतियोगितामा भारतबाहेक सबै टोलीविरुद्ध शतप्रतिशत नतिजा निकालेको छ । साफ च्याम्पियनसिपमा नेपालले ४ खेल मात्र गुमाएको छ । ति चारै खेल नेपालले भारतसँग गुमाएको हो ।

रोनाल्डोको ह्याट्रिकमा युभेन्टसको उत्कृष्ट कमब्याक

पोर्चुगिज स्टार स्ट्राइकर क्रिस्टियानो रोनाल्डोले ह्याट्रिक गरेपछि इटालियन क्लब युभेन्टस उत्कृष्ट कमब्याक गर्दै युइएफए च्याम्पियन्स लिग फुटबलको क्वार्टरफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । च्याम्पियन्स लिग प्रिक्वार्टरफाइनलको पहिलो लेगमा स्पेनिस क्लब एट्लेटिको म्याड्रिडसँग २-०ले पछि परेको अवस्थामा युभेन्टसले दोस्रो लेगमा रोनाल्डोको ह्याट्रिकको मद्दतमा ३-० को जित निकाल्दै अन्तिम ८ मा स्थान पक्का गरेको हो ।

यसै सिजनको सुरुवातमा स्पेनिस जाइन्ट रियल म्याड्रिडबाट युभेन्टस आएका रोनाल्डोको यो युभेन्टसमा पहिलो ह्याट्रिक हो । टुरिनमा एट्लेटिको म्याड्रिडविरुद्धको ह्याट्रिकसँगै रोनाल्डो च्याम्पियन्स लिगमा सर्वाधिक ह्याट्रिक गर्ने खेलाडी बनेका

छन् । उनले ८ ह्याट्रिक गरेका छन् । बार्सिलोनाका लियोनल मेसीले पनि ८ ह्याट्रिक गरेका छन् ।

रोनाल्डोले समग्र करिअरको भने यो ५२ औँ ह्याट्रिक हो । उनले ४४ रियल म्याड्रिडका लागि, ६ पोर्चुगलका लागि र १-१ म्यानचेस्टर युनाइटेड र युभेन्टसका लागि ह्याट्रिक गरेका छन् । एट्लेटिकोविरुद्धको यो जित युभेन्टसको कीर्तिमानी जित हो । च्याम्पियन्स लिगमा युभेन्टसले २-० ले पछि परेको अवस्थामा अहिलेसम्म कमब्याक गर्न सकेको थिएन । यस्तै, एट्लेटिकोले पनि पहिलो लेगमा २-० को अग्रता लिएपछि अहिलेसम्म कुनै पनि खेल हारेको थिएन ।

युभेन्टसका घरेलु मैदानमा भएको खेलमा २७ औँ मिनेटमा रोनाल्डोको गोलमा युभेन्टसले अग्रता लियो । फेडेरिको बेरेन्डेसीको क्रसमा रोनाल्डोले उत्कृष्ट हेडिङ गर्दै क्लबलाई सुरुवाती अग्रता दिलाएका थिए । पहिलो हाफमा १-० को अग्रता लिएको युभेन्टसले दोस्रो हाफको सुरुवातमै अग्रता दोब्बर बनायो । जुवान क्यान्सेलोको क्रसमा पुनः हेडिङमा रोनाल्डोले गोल गरेका थिए । युभेन्टसले खेल सकिन ४ मिनेट बाँकी छँदा पेनाल्टीमा गोल गर्दै क्वार्टरफाइनलमा स्थान पक्का गरेको थियो । बेरेन्डेसीलाई डिबक्समा लगाएपछि प्राप्त पेनाल्टीमा गोल गर्दै रोनाल्डोले युभेन्टसका लागि पहिलो च्याम्पियन्स लिगको आठौँ ह्याट्रिक पुरा गरे ।

सिटी अन्तिम ८ मा

युइएफए च्याम्पियन्स लिगको प्रिक्वार्टरफाइनलको दोस्रो खेलमा प्रिमियर लिग च्याम्पियन म्यानचेस्टर सिटीले जर्मन क्लब साल्केविरुद्ध गोलको वर्षा गरेको छ । घरेलु मैदान एतिहादमा भएको खेलमा सिटीले साल्केलाई ७-०को फाराकिलो अन्तरले पराजित गर्‍यो । यो जितसँगै सिटीले समग्रमा १०-२ को नतिजा निकाल्दै क्वार्टरफाइनलमा स्थान पक्का गर्‍यो । पहिलो लेगमा सिटी ३-२ ले विजयी भएको थियो । मंगलबार राति भएको खेलमा सिटीलाई फाराकिलो जित दिलाउने क्रममा सर्जियो अगुएरोले २ गोल गरेमा भने रिलोए साने, रहिम स्टर्लिङ, बर्नाडो सिल्भा, फिल फोडेन र ग्याब्रियल जेसुसले समान १ गोल गरे ।

सांसद दुगडको...

सांसद दुगडको होटलमा बस्ने गरेका छन् । सांसद दुगडले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीले आयोजना गर्ने कार्यक्रमहरू समेत त्यही होटलमा हुने गरेको र सांसद दुगडले कार्यक्रम गरेवापत् कुनै पैसा नलिने गरेकाले अहिले खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्गको नाममा मुलुकभरमा रहेका जग्गा हडप्ने उद्देश्यले उनी प्रधानमन्त्री ओलीसँग भ्रमणमा जाने गरेका छन् । सांसद दुगडले पहिला सेञ्चुरी मसलाको व्यापार गर्दथे अहिले उनले मसला लगायत तेलको समेत व्यापार गर्दै आएका र आफूले तत्कालिन नेकपा एमालेलाई ठुलो धनराशी दिएर सांसद पद नै खरिद गर्ने सफल भएको बताउँदै आफूले कुनै हालतमा सरकारलाई राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउन नदिने भन्दै निज दुगडले प्रधानमन्त्री ओलीका सल्लाहकारलाई समेत राम्रो नजराना दिई सकेको भन्दै केही भ्रष्ट र काला व्यापारीहरूबाट समेत केही रकम उठाएको सुत्रले दाबी गरेको छ ।

सरकारले आफ्ना जनतालाई आवश्यक पर्ने खाद्यान्नलगायत अन्य आवश्यक सामग्री सर्वसुलभ रूपमा विक्रि वितरण गर्ने मुख्य उद्देश्य राखेर राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउने निर्णय गरि खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्ग लिमिटेडलाई त्यसै अनुरूप अधि बदन आदेश दिईसकेको अवस्थामा सांसद दुगडको चलखेलले गर्दा अहिलेसम्म ठोस कार्य हुन सकेको छैन । राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउन नदिने रणनीतिलाई अर्थ मन्त्रालयका केही

उच्च अधिकारीहरूले समेत सांसद दुगडलाई सहयोग गर्दै आएका छन् । मन्त्रपरिषद्को निर्णय नै उल्टाउने प्रयासमा सांसद दुगड लागेका र उनी प्रधानमन्त्री ओलीको स्वदेश भ्रमणमा सधैँ साथमा रहिरहने गरेका छन् ।

सांसद दुगडको नियत सफा देखिएको छैन । उनले निजी क्षेत्रले जनतालाई आवश्यक पर्ने सबै सुविधा पुऱ्याउन सक्षम रहेको भन्दै प्रधानमन्त्री ओलीलाई फकाईरहेका छन् । सरकारले आफ्ना जनतालाई आवश्यक पर्ने सेवा सुविधा सबै निजी क्षेत्रलाई सुम्पिएको खण्डमा जनता महँगीको मारमा पर्ने र जनताले चाहनुसारको सेवा सुविधा समेत नपाउने भएकाले ओली नेतृत्वको सरकारले कसैको दवामा नपरी तत्काल राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउने कार्यलाई अधि बढाउनु आवश्यक छ । सांसद दुगडले जनतालाई सेवा सुविधा दिने भन्दा पनि खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्गको नाममा रहेको अबै अर्बको जग्गा हडप्ने मुख्य उद्देश्यका साथ प्रधानमन्त्री, आपूर्तिमन्त्री र प्रधानमन्त्रीका सल्लाहकारहरूलाई समेत प्रयोग गरेर आफ्नो स्वार्थ पूर्तिगर्नका लागि परेका छन् । उनले आफूले तत्कालिन नेकपा एमालेलाई ठुलो सहयोग गरेको र भविष्यमा समेत सहयोग गर्ने भन्दै आफूलाई संस्थान र नेशनल टेडिङ्ग लिमिटेडको नाममा रहेको जग्गा उपलब्ध गराईदिन पटक पटक प्रधानमन्त्रीसहित आपूर्तिमन्त्री र प्रधानमन्त्रीका राजनीतिक सल्लाहकारहरूलाई अनुरोध गरिसकेको सुत्रले दाबी गरेको छ ।

नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल टेडिङ्ग लिमिटेडको नाममा काठमाडौँ उपत्यका

लगायत मुलुकका अन्य ठाउँका महत्वपूर्ण ठाउँमा जग्गा रहेकोले सोही जग्गा हडप्ने उद्देश्यका साथ उनी अगाडि बढेका छन् । सबै चिज निजी क्षेत्रलाई दिँदा जनताले आवश्यक सेवा नपाएको पाइहाले पनि महँगो हुने गरेको छ । साल्टटेडिङ्ग लिमिटेडले चीनी, मल, कागज, ग्यास, तेललगायत चामल गेडागुडी विक्रि वितरण गरिरहेको अवस्थामा साल्टले चीनी विक्रि वितरण गर्न नसकेको खण्डमा चीनीको मूल्य अकाशिनै अवस्था रहन्छ । सरकार भनेको व्यापारी होइन व्यापारीले नाफा खानकै लागि व्यापार गर्ने गरेका हुनाले जनतालाई आवश्यक पर्ने सामग्रीहरूको विक्रि वितरण सरकारले नै गर्नु आवश्यक हुन्छ । यी सबै कारणहरूले गर्दा सरकारले सांसद दुगड र केही काला व्यापारीहरूलाई पोस्नेका लागि राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी नबनाउने निर्णय गरेको खण्डमा सांसद दुगड त अर्बपति बन्ला त्यसबेला जनताको हालत कस्तो होला ? त्यसैले मसला व्यापारीको लहलहेमा लागेर राष्ट्रिय आपूर्ति कम्पनी बनाउने आफ्नु निर्णयलाई सरकारले रद्द गर्न हुँदैन । यदि त्यसो भएमा सरकारले जनतामाथि घात गरेको ठहरिन सक्छ । आर्थिक सहयोग गरेकै भएमा सरकारले काला व्यापारीहरूको कुरा सुनेर निर्णय लिने हो भने तिनै काला व्यापारीहरूलाई नै सरकारको जिम्मेवारी दिए हुनेछ एक उच्च सरकारी अधिकारीले भने सांसद दुगडको चलखेल असोभनित रहेको छ । उनी प्रश्न गर्दछन् प्रधानमन्त्रीले किन सांसद दुगडलाई बोक्छन् सरकारको काम काला व्यापारीलाई पोस्ने होइन, जनतालाई सेवा सुविधा दिने हो ।

कपर्ण

● ग्लोबल-आइएमई बैंक र रेडियन्ट लाइफबीच सम्झौता

ग्लोबल आइएमई बैंक र भारतको विभिन्न स्थानमा हस्पिटल सञ्चालन गरिरहेको रेडियन्ट लाइफ केयरबीच हस्पिटलले प्रदान गर्ने सेवा तथा सुविधामा छुट दिनेबारे सम्झौता भएको छ । रेडियन्ट लाइफ केयरले भारतको नयाँदिल्लीमा बिएलके सुपर स्पेसियालिटी हस्पिटल र मुम्बईमा नानावतीसुपर स्पेसियालिटी हस्पिटल सञ्चालन गरिरहेको छ । सम्झौतामा रेडियन्ट लाइफ केयरका व्यवसाय सञ्चालन प्रमुख सुनील कपुर र ग्लोबल आइएमई बैंकका सहायक महाप्रबन्धक आरती राज्यलक्ष्मी राणाले हस्ताक्षर गरे । ग्लोबल आइएमई बैंकले आफ्ना ग्राहकहरूलाई बैंकिङ सेवाका अतिरिक्त अन्य सुविधा पनि प्रदान गर्ने उद्देश्यले विभिन्न संस्थासँग समन्वय गर्दै यस्तो योजना ल्याइरहेको छ ।

रेडियन्ट लाइफ केयरद्वारा सञ्चालित दुवै हस्पिटलमा ग्लोबल आइएमई बैंकको डेबिट, क्रेडिट तथा प्रिभिलेज कार्ड लिएका ग्राहक तथा ग्लोबल आइएमई बैंकका कर्मचारीले अस्पतालले प्रदान गर्ने विभिन्न सेवामा ५० प्रतिशतसम्म छुट पाउने बताइएको छ ।

बैंकले देशभर १ सय ३४ शाखा, १५ वटा राजस्व संकलन काउन्टर, १ सय ४२ एटिएम, ९ वटा एक्स्टेन्सन काउन्टर तथा १ सय २० शाखाहित बैंकिङ सेवा र नेपालबाहिर ३ प्रतिनिधि सम्पर्क कार्यालयमार्फत १० लाखभन्दा बढी ग्राहकलाई सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ । त्यस्तै बैंकले अत्याधुनिक प्रविधियुक्त भाइबर बैंकिङ सेवा, मोबाइल बैंकिङ सेवा, इन्टरनेट बैंकिङ सेवासँगै १५ लाखसम्म विनाधितो प्रोफेशनल कर्जा पनि प्रदान गर्दै आएको छ ।

● लहान र गोलबजारमा कामना विकास बैंक

कामना सेवा विकास बैंकले सिरहाको दुई स्थानमा शाखा विस्तार गरेको छ । बैंकले जिल्लाको लहान नगरपालिका-६, लहान र गोलबजार नगरपालिका-४, गोलबजारमा शाखा स्थापना गरेको हो ।

दुवै शाखाबाट सञ्चालक भीमप्रसाद तुलाचन तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीण बस्नेतको उपस्थितिमा कारोबार शुभारम्भ भएको छ । दुई शाखा विस्तारसँगै प्रदेश नं. २ मा बैंकको शाखा संख्या पाँच पुगेको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बस्नेतले जानकारी दिए । उनले अन्य स्थानमा पनि शाखा विस्तार गर्दै जाने बताए ।

काठमाडौंको ज्ञानेश्वरमा आफ्नै भवनमा केन्द्रीय कार्यालय रहेको बैंकले देशका विभिन्न स्थानमा गरी ७२ वटा शाखा कार्यालय तथा २७ वटा एटिएममार्फत आफ्ना ग्राहकलाई सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । बैंकले एबिएस, इन्टरनेट बैंकिङ, मोबाइल बैंकिङ, सि-आस्बालगायतका सेवा प्रदान गर्दै आएको छ ।

● जापानबाट पैसा पठाउँदा दुर्घटना बिमा

जापानको क्योदाई रेमिट्यान्स आइएमईले दुर्घटना जीवन बिमा योजना ल्याएको छ । तपाईंको कमाइ अनि परिवारको सुरक्षा सँगसँगै नाराका साथ ल्याएको योजनाअन्तर्गत सेवाग्राहीले जापानबाट क्योदाई रेमिट्यान्समार्फत परिवारका सदस्य वा अन्य व्यक्तिलाई पैसा पठाउँदा

नेपालमा भुक्तानी पाउने व्यक्तिले दुर्घटना जीवन बिमा पाउनेछन् ।

सेवाग्राहीले भुक्तानी पाएको दिनदेखि ५ लाख रूपैयाँको १ वर्ष दुर्घटना जीवन बिमा हुने कम्पनीले जानकारी दिएको छ । क्योदाई रेमिट्यान्स आइएमईले आफ्ना सेवाग्राहीले गर्ने प्रत्येक कारोबारमा बोनस पोइन्ट दिने गरेको छ । यो दुर्घटना जीवन बिमा योजना ४० वा सोभन्दा बढी बोनस पोइन्ट हुने सेवाग्राहीमा लागू हुनेछ । सोही आधारबमोजिम जनवरी महिनामा जापानबाट नेपालमा पठाएको पैसाको भुक्तानी लिने ग्राहकमध्येबाट २ हजार १ सय ३७ जनाको ५ लाख रूपैयाँको १ वर्ष दुर्घटना जीवन बिमा गरिएको कम्पनीले जनाएको छ ।

● अछामको मेल्लेखमा सेञ्चुरी बैंकको शाखा

सेञ्चुरी कमर्सियल बैंकले ग्रामीण क्षेत्रमा पनि आफ्नो बैंकिङ पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यसहित विभिन्न स्थानमा शाखा विस्तार गर्ने क्रममा अछाम जिल्लाको मेल्लेख गाउँपालिकामा शाखा कार्यालय सञ्चालनमा ल्याएको छ । बैंकको मेल्लेख शाखाको सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारका आर्थिक मामिला तथा योजनामन्त्री भूपट्टबहादुर बोहरा र बैंकका अध्यक्ष राजेशकुमार श्रेष्ठले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरे । बैंकको शाखा उद्घाटन समारोहमा नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, स्थानीय जनप्रतिनिधि र व्यवसायीको पनि उल्लेख्य उपस्थिति रहेको थियो । सेञ्चुरी कमर्सियल बैंकले काठमाडौं उपत्यकामा १३ शाखा र ६ वटा एक्स्टेन्सन काउन्टर तथा उपत्यकाबाहिर ९७ शाखा र २ वटा एक्स्टेन्सन काउन्टरबाट आधुनिक बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आएको छ । बैंकले १३ वटा शाखाहित बैंकिङ सेवासमेत गरी देशभर १ सय ३१ स्थानबाट कारोबार सञ्चालन गरिरहेको छ ।

● नेपालमा लगानी गर्न मलेसियन लगानीकर्तालाई आग्रह

सरकारले काठमाडौंमा आयोजना गर्न लागेको लगानी सम्मेलन २०१९ को प्रचार-प्रसार गर्न मलेसियाको राजधानी क्वालालम्पुरमा प्रि-समित प्रमोसनल रोड सो' आयोजना गरेको छ । नेपाली राजदूतावास क्वालालम्पुरले आयोजना गरेको कार्यक्रममा मलेसियाका लागि नेपालका नवनिर्वात राजदूत उदयराज पाण्डेले नेपालमा स्थिर सरकार रहेको तथा सरकारको सम्पूर्ण ध्यान आर्थिक विकासमा केन्द्रित गरेको बताए । उनले भने, 'नेपालबाट चीन र भारतजस्ता विश्वकै ठूलो जनसंख्याको बजार समेटिन सक्ने, नेपाल आफैमा ३ करोड जनसंख्यायुक्त उदाउँदो बजार भएकाले नेपालमा लगानीको उपयुक्त अवसर हो ।' नेपालमा आएको लगानीको अवसरको सदुपयोग गरी त्यसबाट फाइदा लिन उनले मलेसिया तथा विश्वभरका लगानीकर्तालाई आह्वानसमेत गरे । नेपालमा ऊर्जा, पर्यटन, पूर्वाधारजस्ता क्षेत्रमा लगानीका लागि सम्भाव्य रहेकोसमेत उनले स्पष्ट पारे ।

विश्व बैंक मलेसियाका कन्ट्री म्यानेजर डा. फिरास राडले सहजीकरण गरेको सो कार्यक्रममा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलका तर्फबाट उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयका सहसचिव दिनेश भट्टराईले विशेष कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए । भट्टराईले लगानीको वातावरण बनाउन नेपालमा भएका नीतिगत तथा कानुनी सुधार, लगानी सम्मेलनबाट लिन सकिने फाइदा, नेपालमा गरिने लगानीबाट हुन सक्ने फाइदालगायतबारे विस्तारमा प्रस्तुतीकरण दिएका थिए ।

रंगीन खबर

साक्षात्कारमा कागजपत्र टिम

कागजपत्र फिल्म युनिटले दर्शकसँग साक्षात्कार गरेर प्रचार प्रसारलाई तीव्रता दिएको छ । अपिल विष्टको निर्माण र निर्देशनमा बनेको फिल्म चैत ८ मा प्रदर्शन हुँदै छ । प्रदर्शन मिति नजिकिँदै गर्दा कागजपत्र युनिट तातेको हो ।

नक्कली बिहे गरेर अस्ट्रेलिया जाने नेपाली युवायुवतीको कथामा निर्माण गरिएको फिल्ममा भोलाराज सापकोटा, शिल्पा मास्के, सरिता गिरी, लोकेन्द्र लेखक, लक्ष्मी बर्देवा, नाजिर हुसेन, जीवन भट्टराईलगायतका कलाकारले अभिनय गरेका छन् । निर्देशक अपिलले आफूहरूले महाशिवरात्रिको दिन सिटी सेन्टरमा तथा शनिबार चुच्चेपाटीस्थित केएल टावरमा दर्शकसँग प्रत्यक्ष भेटघाट गरी फिल्मबारे जानकारी दिएको बताए । उनले शनिबारको दिन राजधानीका सपिड सेन्टर, फिल्महललगायतका सार्वजनिक ठाउँमा दर्शकसँग साक्षात्कार गर्ने बताए । इपी एजुकेसन अस्ट्रेलिया प्रस्तुतकर्ता रहेको फिल्ममा खिलेन्द्र तिमिसना, मुकेश रेग्मी, प्रजापति सिवाकोटी, किरण न्यौपाने, सरस्वती श्रेष्ठलगायतको लगानी छ । कागजपत्र अस्ट्रेलियन नागरिक क्यासमिर डिकसनले खिचेका हुन् ।

पल्टनेको फोटो सर्वाजनिक

साहित्यकार रक्ष राईको कथासंग्रह 'पल्टनेको फोटो' सर्वाजनिक भएको छ । बागबजारस्थित सिटी म्याक्स सिनेमाघरमा प्रज्ञा प्रतिष्ठानका पूर्वकुलपति बैरागी काँइलाले पुस्तक सर्वाजनिक गरेका हुन् ।

काँइलाले नेपाली भाषा, साहित्यको समृद्धिमा डायस्पोरामा रहेका स्रष्टाको महत्वपूर्ण योगदान रहेको बताए । बेलायत बसेर साहित्य चिन्तन तथा लेखनमा क्रियाशील रहेका राईको कथासंग्रह नेपाली कथा साहित्यका क्षेत्रमा कोसेढुंगा साबित हुने उनको भनाइ छ ।

निबन्धकार तथा समालोचक प्रा.डा. ज्ञानु पाण्डेले 'पल्टनेको फोटो'भित्रका कथामा विचार, दर्शन र चिन्तनको संगम रहेको बताइन् । आफूले राईका कथामा डायस्पोरिक तथा सैन्य साहित्यसम्बन्धी अर्ग्यानिक स्वादको कथा पाएको सुनाइन् ।

कवि तथा समालोचक सुरेश हाचेकालीले नवचेतनाग्रह, डायस्पोरा साहित्य सिद्धान्त र युद्ध सौन्दर्य चेतनाका सिद्धान्तकार तथा चिन्तक राईका कथाहरू तिनै सिद्धान्तमा आधारित रहेको बताए । कार्यक्रममा कथाकार राईले आफ्नो साहित्य लेखनयात्रा र कथाका भावभूमिबारे बताएका थिए । सांग्रिला बुक्सद्वारा प्रकाशित संग्रहभित्र १७ वटा कथा छन् । राईका यसअघि 'सहिदकी आमाको लस', 'बालुवामा अर्को नेपाल' (कथासंग्रह), 'देश दुखेको छ', 'सालिक उमिएर गोर्खाली' र 'पोएट इन किलिङ जोन' (अंग्रेजी कवितासंग्रह) प्रकाशित छन् ।

एमरेस्ट वर्ल्ड रेकर्डमा गीतकार डा. डिआर

गीतकार डा. डिआर उपाध्यायले एकसाथ सातवटा गीति एल्बम विमोचन गरेर एमरेस्ट वर्ल्ड रेकर्डको प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका छन् । उनका 'जखम', 'माउन्टेन मेलेडी', 'नसालु नजर', 'जोहो', 'अन्तराज', 'प्रतिनाद' र 'सहेली' नामक एल्बम र 'दगावाज' उपन्यास केही समयअघि राष्ट्रकवि माधवप्रसाद घिमिरेको हातबाट विमोचन गरिएको थियो ।

गीतकार उपाध्यायका यसअघि अतिरिक्त, भाग्यचक्र, स्वार्थी, त्यागी, अपवित्र छायाँ, बिटुलीलगायत उपन्यास पाठकमाफ आइसकेका छन् । केहीअघि उनका एल्बम तथा उपन्यास पद्मदीप स्मृति प्रतिष्ठानको आयोजनामा सातै प्रदेशस्तरमा पनि लोकार्पण र समीक्षा गरिएको थियो ।

संग्रौलाको घरहरा विमोचित

साहित्यकार हरिभक्त संग्रौला लिखित तेस्रो महाकाव्य 'घरहरा' सर्वाजनिक भएको छ । घरहराको सुरुगास्थित कन्काई बहुमुखी क्याम्पसमा सोमबार आयोजित कार्यक्रममा प्रज्ञा प्रतिष्ठान प्राज्ञ सभा सदस्य सुभद्रा भट्टराई अर्याल, पूर्व प्राज्ञ सभा सदस्य यज्ञराज प्रसाईलगायतले संयुक्त रूपमा विमोचन गरेका हुन् । कार्यक्रममा साहित्यकार हरिनारायण भट्टराईले विमोचित कृतिको समीक्षाका साथै लेखक संग्रौलाको साहित्यिक जीवनको चर्चा गरेका थिए । साहित्यकार संग्रौलाले यसअघि उषा र धरातल शीर्षकका महाकाव्य प्रकाशित गरिसकेका छन् ।

संकटमा राडीपाखी व्यावसाय

संखुवासभा । संखुवासभाको उच्च हिमाली क्षेत्रमा हुँदै आएको भेडापालनमा कमी आउँदा राडीपाखी व्यावसाय संकटमा परेको छ । गुरुङ जातिको पुर्ख्यौली पेसाका रूपमा रहेको भेडापालन कम भएपछि ऊन उत्पादन घटेको र त्यसले राडीपाखी व्यावसाय नै संकटमा परेको खँदाबारी- ४ सेकाहाका लीलाविक्रम गुरुङले बताए ।

जिल्लाको भोटखोला गाउँपालिकाको हटिया, चेपुवा, हुङहुङ, च्यान्ताङ, मकालु गाउँपालिकाको सेदुवा र सिलिचोङ गाउँपालिकाका केही क्षेत्रमा भेडापालन हुँदै आएको छ । ती क्षेत्रहरूमा स्थानीय बासिन्दा, चिचिला गाउँपालिका तथा खँदाबारी नगरपालिकाको सेकाहा, आङ्ला, लेलुवा, माल्टाका गुरुङहरूको गोट रहेको छ । तर, पछिल्लो समय अधिकांशले भेडापालन छाडेको लीलाविक्रमले बताए ।

केही वर्षअगाडिसम्म चिचिला गाउँपालिकाको मत्स्यपोखरी, पोखरीगाउँ, माझमाया तथा खँदाबारी नगरपालिकाको सेकाहा, आङ्ला, माल्टालगायतका गुरुङ गाउँमा घरेपिच्छे राडीपाखीको तान देख्न सकिन्थ्यो । तर, अहिले दुई/चार घरमा मात्र राडीपाखी बुनेको देख्न सकिन्छ । भेडाको ऊनबाट राडीपाखी, बख्खु, लुकुनी,

घुमराडीलगायतका सामग्री तयार पारिन्छ । राडीपाखीको उत्पादन घट्दै गए पनि स्थानीय बजारमा माग भने उच्च रहेको खँदाबारी-४ सेकाहाका जगा गुरुङले बताइन् । जिल्ला सदरमुकाम खँदाबारीमा हरेक बुधबार र शनिबार लाग्ने साप्ताहिक हाटमा राडीपाखी बिक्री हुने गरेको छ । राडीपाखी कोसेलीका रूपमा र घरमा

सजावटका लागि किन्नेहरू धेरै आउने गरेको उनको भनाइ छ । स्थानीय बजारमा एकपाटे राडीको मूल्य २ हजारदेखि २ हजार ५ सयसम्म पर्छ । त्यस्तै दुई पाटे राडीको ३ हजार ५ सयसम्म र चारपाटेको ४ हजारमाथि पर्छ । बुनोटको हिसाबले राडी दुईखाले हुन्छन् । चित्रे एकसरो हुन्छ भने मान्द्रे बाक्लो गरी

बुनिएको हुन्छ । मूल्य पनि सोहीअनुसार हुने जगा गुरुङको भनाइ छ ।

भेडापालन पुर्ख्यौली पेसा भएका सेकाहा, आङ्ला, माल्टा, मत्स्यपोखरीतिरका गुरुङहरूले भेडापालन हुने क्षेत्रमा दशकौँअघि स्थानीय भोटेहरूसँग खर्क किनेको खँदाबारी- ११ आङ्लाका बलबहादुर गुरुङले बताए । तर, स्थानीयस्तरमा सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति गठन हुन थालेपछि भेडापालन व्यावसाय संकटमा पर्न थालेको मकालु गाउँपालिका-४ सिम्माका स्थानीय काजीमान गुरुङले बताए । मकालु गाउँपालिकाभरमै व्यावसायिक रूपमा भेडापालन गर्दै आएका एक मात्र भेडापालक उनले भने, 'सामुदायिक वन गठनसँगै भेडीखर्कहरू वन उपभोक्ता समितिको मातहतमा गयो, जसका कारण भेडापालन लोप हुन थालेको हो ।

पहिले ५ सयभन्दा बढी भेडा पालेका उनको गोठमा अहिले २ सयको हाराहारी मात्रै भेडा छन् । माथिल्लो क्षेत्रमा रहेका खर्कहरूमा भेडा चराउन सामुदायिक वनले बन्देज लगाएपछि उनले आफ्नै निजी जग्गामा भेडापालन गर्दै आएको बताए । ऊनसँगै मासुका लागि पनि उत्तिकै राम्रो मानिने भेडापालन संकटमा परेपछि धेरैजनाको रोजीरोटी पनि खोसिएको उनले बताए ।

जनमतसंग्रहको...

राउतपक्षबाट त्यसको उल्लंघन हुनुले कतै केपी ओली नेतृत्वको सरकार राउतसँग भुकेको हो कि भन्ने प्रश्न समेत उब्जिएको छ ।

नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका दुई अध्यक्षमध्येका एक अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले त्यस विषयमा अर्का अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीसँग कुराकानी समेत गरेको बताउँदै आफ्नो असन्तुष्टि जाहेर गरेका छन् । सत्ताधारी दलका नेताहरूले नै सरकार र राउतबीच भएको ११ बुँदे सहमतिमा सरकार चुकेको भन्दै सहमतिका भाषा सञ्चालन माग गरिरहेका बेला अध्यक्ष दाहालले समेत प्रधानमन्त्रीलाई भेटेर असन्तुष्टि जनाएका हुनाले नेकपाभित्र तरङ्ग उत्पन्न भएको छ । नेपाली कांग्रेस राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी सहितका अन्य दलहरूले समेत सरकार र राउतबीच भएको सहमतिलाई शंकाको नजरले हेरिरहेका बेला सत्ताधारी दलकै अध्यक्षले असन्तुष्टि जनाउनु भनेको सरकार काँही न काँही चुकेको हो भन्ने बुझ्न सकिन्छ ।

सरकारसँग भएको सहमति अनुरूपको व्यवहार राउतले देखाउन नसकेको खण्डमा

उनीमाथि राज्यद्रोहको मुद्दा चलाउन समेत माग भईरहेको बेला ओली नेतृत्वको सरकार भने त्यसलाई वा सहमतिलाई बचाउने प्रयासमा लागेको छ । सरकार र राउतबीच हतार हतारमा सहमति गर्न, सहमतिमा अस्पष्ट भाषा प्रयोग गरिनु र दुई खालका अर्थ लाग्ने भाषामा सहमतिपत्र तयार गरी गृहमन्त्री रामबहादुर थापा र राउतलाई हस्ताक्षर गर्न लगाउनु त्यो पनि प्रधानमन्त्रीसहित पार्टी अध्यक्षको रोहवरमा त्यो आफैँमा गलत कार्य भएकाले सहमतिमा उल्लेख गरिएको भाषालाई सच्चाउँदै अस्पष्ट भाषालाई प्रष्ट पारी मुलुकको राष्ट्रिय स्वाधिनताको पक्षमा दुवै पक्ष अडिग रहनु आवश्यक छ । राउतले जनअभिमतलाई जनमतसंग्रह भनि प्रचार प्रसार गर्नु मुलुककै लागि दुर्भाग्यको विषय हो भन्नेमा सरकार सचेत हुनु आवश्यक छ । जनमत संग्रह गरिने हो भने धर्म निरपेक्षता कि सापेक्षता भन्नेमा हुनसक्छ । नेपालको स्वाधिनता, राष्ट्रिय अखण्डता र जनतामा निहित सार्वभौमसत्ताका कुरामा जनमत संग्रह गर्न सकिने प्रावधान हाम्रो संविधानले व्यवस्था नगरेको हुनाले जनमतसंग्रहको कुरा गर्नु उपयुक्त हुँदैन ।

जनअभिमत...

राउतले यसभन्दा पहिला गरेका गल्ती नदोहोर्नाउने शब्द उच्चारणसम्म नगरेको र जनतासँग माफिसम्म नमागेको भन्दै तीव्र असन्तुष्टि जनाएका थिए । नेपाल राष्ट्रको स्वाधिनता र अखण्डता विरुद्ध राउतले आजसम्म बोलेका छैनन् र राउतले अब उप्रान्त नेपालको संविधानलाई आत्मसाथ गरेर स्वाधिनता र अखण्डता अनुरूप शान्तिपूर्ण प्रतिस्पर्धामा जानेमा तयार भएको छु भनेर राउतले बयक्त दिनुपर्ने माग रावलले गरेका छन् ।

कांग्रेसका सांसद गगन थापाले सरकार र राउतबीच भएको सहमतिका बारेमा प्रधानमन्त्रीले सदनलाई जानकारी गराउनुपर्ने माग गर्दै के सरकारले जनमत संग्रह स्वीकार गरेको हो भन्ने प्रश्न गरेका थिए । सत्ताधारी दलकै सांसदहरूले राउतका के के माग सरकारले स्वीकार गरेको हो भन्दै जनअभिमत भन्नाले निर्वाचन मात्र भन्ने अर्थ लाग्छ र ? भन्ने प्रश्न समेत गरेका थिए । अन्य दलका सांसदहरू महेन्द्र राय यादव, प्रेम सुवाल र राजेन्द्र लिदेनसमेतले सरकार र राउतबीच भएको सहमतिका विरोध गरेका थिए । गृहमन्त्री थापाले सांसदमा बोल्दै जनमत संग्रह स्वीकार नगरिएको भन्दै तराई मधेशको असन्तुष्टिलाई लोकतान्त्रिक विधिले जनप्रतिनिधित्वद्वारा हल गर्ने सहमति भएको बताएका भएपनि त्यसमा समेत शंका गर्ने प्रशस्त आधारहरू देखिएका छन् । अधिल्लो दिन सर्बोच्चबाट तारिखमा छुटेका राउतलाई भोलिपल्टै हतार हतारमा सहमति गरिनु रहस्यको विषय बनेको छ । राउतसँग ११ बुँदे सहमति गरेर सरकारले मधेशी जनअधिकार फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीका विरुद्ध राउतलाई प्रयोग गर्ने रणनीतिका साथ सहमति गरेको अनुमान राजनीतिक विश्लेषकहरूले विश्लेषण गरेका छन् ।

राजपाद्वारा...

प्रतिवेदन सार्वजनिक नगरेसम्म प्रतिनिधिसभाको बैठक अवरुद्ध गर्ने राजपाको अडानपछि सभामुख महाराले सरकारलाई निर्देश गरेका हुन् । त्यसपछि भने राजपाले सदन चल्न दियो । मधेस तथा धरूत आन्दोलनमा राज्यको तर्फबाट धरपकड भएको भन्दै असन्तुष्ट बनेको तत्कालीन मधेसी मोर्चासँग शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले न्यायिक आयोग गठन गर्ने सहमति गरेको थियो । त्यसैअनुसार २ असोज ०७३ मा गठन भएको आयोगले २९ माघ ०७४ मा सरकारलाई प्रतिवेदन बुझाएको थियो ।

आइतबारको बैठक पनि राजपाले अवरुद्ध गरेपछि सभामुखले प्रतिवेदनबारे जानकारी दिन सरकारको ध्यानाकर्षण गराएका थिए । त्यसपछि विशेष समय लिएर गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले लाल आयोगजस्तै धेरै आयोग विगतमा गठन भएको र कतिपय आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक भएको र केहीको नभएको बताएका थिए ।

बुधबार राजपा नेता यादवले गृहमन्त्रीको जवाफ आलटाल गर्ने मात्र देखिएको बताए । टीकापुर घटनालायत थारू आन्दोलन र मधेस आन्दोलनलाई भ्रम छर्ने गरी पछिल्लो समय गतिविधि भएकाले त्यसलाई चिर्ने काम प्रतिवेदनले गर्ने उनको भनाइ थियो ।

राउतलाई...

सांसदहरूको पद समाप्त हुने भएपछि सोही रिक्त पदमा राउतलाई लैजाने सहमति समेत भएको सुत्रले दाबी गरेको छ । राउतलाई प्रतिनिधिसभाको समानुपातिक तर्फबाट प्रतिनिधिसभाको सदस्यमा ल्याउन निर्वाचन आयोगमा नेकपाले पठाएको नामावलीमा राउतको नाम नभएकाले प्रतिनिधिसभामा ल्याउन कठिनाई भएपछि कि त राष्ट्रपतिबाट मनोनित गरिने, तीन सदस्यमध्येका एकलाई राजिनामा गराएर राउतलाई ल्याउने, यदि त्यसो नभएको खण्डमा १ वर्षभित्रमा उनलाई राष्ट्रियसभाको सदस्य बनाएर मन्त्री बनाउने सौच्यमा प्रधानमन्त्री केपी ओली पुगेको दाबी सुत्रले गरेको छ । राउतसँग सहमति गर्दाखेरी नै प्रधानमन्त्री ओलीले राउत थिक् द्याक र बौद्धिक क्षमता भएका व्यक्ति भनि मञ्चबाटै तारिफ गरेका थिए ।

सुनसरीको इनरूवामा खेलग्राम बन्दै

सुनसरी सदरमुकाम इनरूवामा खेल ग्राम बन्दै भएको छ । बहुप्रयोजनको खेलग्राम इनरूवा नगरपालिकाको वडा नं. ८ मा बन्दै छ । खेलग्राम इनरूवा नगरपालिका र राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप)को सहकार्यमा बन्न लागेको हो । खेलग्राम निर्माणको कुल लागतमध्ये ७० प्रतिशत राखेपाले व्यहोर्ने छ भने ३० प्रतिशत इनरूवा नगरपालिकाले व्यहोर्ने छ ।

यसैबीच राष्ट्रिय खेलकुद परिषद् (राखेप) का सदस्यसचिव केशवकुमार विष्ट र इनरूवा नगरपालिकाका प्रमुख राजन मेहताले मंगलबार एक कार्यक्रमकाबीच खेलग्रामको संयुक्त रूपमा शिलान्यास गरे । सो अवसरमा सदस्यसचिव विष्टले इनरूवा नगरपालिकाले खेलकुदप्रति देखाएको तदारुकता उदाहरणीय र नमूना भएको बताए । उनले खेल ग्रामको सरकारी

कुनै समय मधेशलाई टुक्र्याउनुपर्दछ भन्दै त्यसै अनुरूपको अभिव्यक्ति दिँदै आएका राउतले यसभन्दा अगाडि आफूले सञ्चालन गर्ने गरेका कार्यक्रमहरू र आफ्नो अभिव्यक्तिप्रति जनतासँग माफीसमेत मागेका छैनन् भने नेपालको संविधान र ऐन कानुन स्वीकार गर्दछु समेत नभनिसकेको अवस्थामा प्रधानमन्त्रीले उनको तारिफ गर्नुको रहस्य के ? प्रधानमन्त्री ओली नेपालका राजनीति नेताहरूमध्येका चतुर्य नेता मानिन्छन् तर उनी यहाँनेर चुकेका छन् । राष्ट्र टुक्र्याउने अभिव्यक्ति दिने व्यक्तिलाई एकाएक तारिफ गर्नु र आफ्नै दलका नेताहरूलाई समेत थाहा नदिई राउतसँग सहमति गर्ने निर्णय गर्नुको पछाडि मधेशी जनअधिकार फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीका विरुद्ध राउतलाई मधेशमा खडा गर्ने उनको नियत रहेको राजनीतिक विश्लेषकहरूले विश्लेषण गरेपनि अबको केही दिन भित्रैमा राउतको क्षमता र चतुर्यताको प्रदर्शन हुन सक्छ ।

चार कर्तव्य...

०७०/०७१ को प्रथम, दोस्रो, तेस्रो चौमासिकको सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणबाटको १ लाख ८४ हजार रूपैयाँ हिनामिना गरेका थिए ।

सेवाग्राहीलाई रकम वितरण नगरी वितरण गरेको देखाई आफ्नै आँटाछाप लगाएर उनले रकम हिनामिना गरेको आयोगले जनाएको छ । शर्माले आव ०७१/०७२ को प्रथम र तेस्रो चौमासिक तथा आव ०७२/०७३ को प्रथम, दोस्रो र तेस्रो चौमासिकको सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणबाटको ३ लाख ४४ हजार रूपैयाँ आफ्नै खल्तीमा हालेका थिए ।

प्रतिबन्धले...

सत्ताधारी दलका नेताहरूले प्रश्न उठाउँदै आएका बेला विप्लव समूहमाथि प्रतिबन्ध लगाउनुले कतै सरकारले एउटालाई स्वागत र अर्कोलाई निषेध गर्न खोजेको हो कि भन्ने प्रश्न समेत उब्जिएको छ । सीके राउतले मुलुक नै टुक्राउने अभिव्यक्ति दिँदै आएका थिए । ११ बुँदे सहमति पश्चात् पनि उनले आफूले विगतमा दिएका अभिव्यक्तिका बारेमा केही बोलेका छैनन् भने उनी जनकपुरमा पुग्दा उनका समर्थकहरूले स्वतन्त्र मधेशको भण्डा प्रदर्शन गर्दै त्यसै अनुरूपका नारा समेत लगाएका थिए । सहमतिपत्रमा हस्ताक्षर गर्ने समारोहमै राउतले सरकारले जनमत संग्रह स्वीकार गर्नु भन्ने अभिव्यक्ति दिँदा समेत त्यही रहेका प्रधानमन्त्री एवं पार्टी अध्यक्ष केपी ओली, अर्का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल र हस्ताक्षरकर्ता गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले राउतको अभिव्यक्तिलाई खण्डन गर्न नसक्नु रहस्यको विषय बनेको छ । सत्ताधारी दलले संघीय समाजवादी फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीलाई कमजोर पार्नका लागि राउतलाई प्रयोग गरिएको हो भने त्यो सरकार र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीलाई नै भारी पर्न सक्छ । संघीय समाजवादी फोरम र राजपा जनताको बीचमा गएर निर्वाचन समेत लडेका पार्टीहरू भएका र उनीहरूको पक्षमा जनमत समेत रहेको प्रष्ट हुँदाहुँदै देश नै टुक्राउने अभिव्यक्ति

दिँदै हिडेका राउताई सत्ताधारी दलले अघि सारेर आफ्नो पक्षमा जनमत बटुल्न खोजेको हो भने त्यो अफ घातक सावित हुनसक्छ । राउतसँग सहमति गर्ने सरकारले किन विप्लव समूहसँग वार्ता सम्म गरेन ? केही महिना अगाडि सबै समूहहरूसँग वार्ता गरी प्रतिवेदन तयार गरी सरकारलाई बुझाउन नेकपाका नेता सोमप्रसाद पाण्डेको संयोजकत्वमा समिति नै गठन गरेको थियो त्यो समितिले समेत विप्लव समूहसँग वार्ता गर्ने प्रयाससम्म गरेन । सरकारले वार्ताको प्रयाससम्म नगरी एक्कासी प्रतिबन्धको निर्णय लिनु किमार्थ उचित थिएन । वार्ताबाटै सबै समस्याको समाधान खोजिनु, सबैभन्दा राम्रो लोकतान्त्रिक पद्धति हो । दमन र हस्तक्षेपले मात्र समस्याको समाधान हुन सक्दैन भन्ने साक्षी हाम्रै देशमा भएको छ । तत्कालिन माओवादी आन्दोलनले गर्दा क्षतविक्षत भएको आर्थिक, सामाजिक र राजनीतिक परिवेशमा सुधारका संकेतहरू देखिएका बेला मुलुकले फेरी अर्को द्वन्द्व थग्न नसक्ने भएकाले विप्लव र सरकार दुवै एक कदम पछि हटेर समस्या समाधानको बाटो पहिल्याउनु आवश्यक छ । हिंसा, हत्या, अपहरण र चन्दा आतंकले मात्र मुलुकका समस्याहरू समाधान हुन सक्दैनन् । विगतको इतिहासले त्यही देखाएको हुनाले तत्काल समस्या समाधानको लागि वार्ताको वातावरण मिलाउन दुवै समूह तयार हुनु नै समस्याको समाधान हुनु हो ।

शिक्षालाई सीपसँग, सीपलाई उत्पादनसँग, उत्पादनलाई बजार तथा बजारलाई रोजगारीको अवसर र आर्थिक विकाससँग जोड्ने अभिप्रायले नेपाल सरकारद्वारा गठित कार्यदलले मानव संसाधनको आँकलन तथा प्रक्षेपण कार्य गरिरहेको सन्दर्भमा नेपाल सरकार शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको वेभसाइट मार्फत वा www.hrp.gov.np मा रहेको online विवरण तथा सुभाब संकलन फारम यथाशिघ्र भरिदिई सहयोग गरिदिनुहुन अनुरोध गरिन्छ ।

Email:-hrp@moest.gov.np
Toll Free No.: 16600100382

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

www.yetiairlines.com

Celebrating our Past and Spearheading the Future

20th ANNIVERSARY

Yeti Airlines Domestic Pvt. Ltd., Tilganga, Kathmandu Nepal
Tel: +977-1-4465888, Email: reservations@yetiairlines.com

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Yeti Airlines
You come first